

Ma nekem, holnap neked

A Curentul című nacionalista bucaresti-lapban elkészedett hangu cikket olvastunk arról, hogy a jugoszláv kormány megtagadta a román gyermekeknek, hogy Romániában járjanak iskolába. Egyszerűen elrendelte, hogy Romániában jugoszláv állampolgár gyermekei nem tanulhatnak. A Curentul azt követeli, tegyen a kormány haladéktalanul lépéseket Belgrádban, hogy ezt a rendelkezést vonják vissza. Csatlakozunk a Curentul felszólításához és természetesen várjuk, mit fog erre a jogos lépésre a jugoszláv kormány felelni.

Mert hiszen a romániai magyar szülők gyermekei sem járhatnak magyarországi iskolába. Nem tiltották meg ugyan senkinek, hogy magyarországi iskolába járjon, de hoztak olyan rendszabályokat, amelyek felérnek ezzel a tilalommal. Az a gyermek, aki Magyarországon tanul, a szülők számára nálunk elveszett. Bizonyítványai idehaza nem érvényesek, egyetemre nálunk nem veszik fel, katonai tanulmányi szabadságot nem kaphat. Akinek nincs román érettségi bizonyítványa, az oklevélhez nem jut, ha egyszer hazajött, többé ki nem mehet az országból. Ha a diplomáját Budapesten, Szegeden vagy Debrecenben szerezte, akkor itthon éhenhalhat diplomával a zsebében. Kétségbeesett szülők hiába tapossák a miniszteriumok lépcsőit, ridegen fogadják őket.

A Curentul panaszaiból megtudjuk, hogy Jugoszláviában a román nemzeti kisebbségnek is rengeteg fájdalmuk van s elhatározták, hogy ők is részt fognak venni a kisebbségek genfi konferenciáján. A jugoszláviai románok azonban mégsem mehettek el Genfbe, mert amint most kiderült, nemcsak a jugoszláv kormány nem adott nekik utlevelet, hanem mint a Curentul írja, a román kormány se engedte őket Genfbe. Elmélni lehetne azon, hogy milyen jogon avatkozik bele a kormány egy másik államban lakó románok politikai mozgalmába? Vajon mi történe, ha Magyarország is beszélne abba, hogy a romániai magyarok milyen politikai magatartást tanúsítsanak? Micsoda felzúdulás volna...

A jugoszláviai román kisebbség nem ment Genfbe, de sérelmei továbbra is megmaradtak, hálából senki sem szüntette meg azokat. A jugoszláviai román diáknak hiába mondják vizsgatásul Belgrádban, hogy ne busuljon, amiért nem mehet Bucurestibe tanulni, mert viszont a romániai magyar diák se szaladgálhat Budapestre. És milyen megalázó némaságra és megszegyenülésre kárhoztatják azt a jugoszláviai román szülőt, akinek Belgrádban azt vágják az arcába: „Mit lamentálsz itt, amikor a román kormány sem jobb nálunk és ő sem engedi a magyar diákokat Magyarországra.” Mit feleljen erre? Azt hiába mondja, hogy neki semmi köze sincs Maniu Gyula miniszterelnökhöz, vagy Costachescu közoktatásiügyi miniszterhez, mert ilyen esetekben az utódállamok kormányai nagyon szeretik a másik ország dolgait az orruk alá dörzsölni.

Hol van még a népek lelki közeledése és kibékülése, amelyről Genfben annyi szép frázist puffogatnak e napokban, amikor még mindig megtagadják a saját kisebbségeiktől azokat az emberi jogokat, amelyeket viszont a maguk számára oly nagy emfázissal követelnek. Vajon Mironescu román és Marinkovics jugoszláv külügyminiszterek, amikor Genfben Páneurópáról, a népek szabad egyesüléséről, lelki harmóniáról, testvéri felolvasdáról, új népi pszichológia kialakulásáról, pacifista politikai hajnalhasadásról szónokolnak — vajon nem nevetnek-e egymás szemé közé?

Adóleszállítást, a kisebbségekkel való testvéri együttműködést követel a liberális párt végrehajtó bizottsága — A párt küzd a diktatórikus törekvések ellen — Manifesztum az ország népéhez — Le kell törni a korrupciót

A liberálisok ülése Bratianu Vintila elnökletével

BUCURESTI. szeptember 23. A liberális-párt végrehajtó bizottsága ma délelőtt Bratianu Vintila elnökletével ülést tartott, melyen ismertette az ország politikai helyzetét, a régensztanács működésétől kezdve a mai napig. A párt végrehajtó bizottsága kimondotta, hogy továbbra is teljesíti kötelességét az alkotmány megvédése és a parlamentarizmus érdekében és a leghevesebben küzd minden diktatórikus törekvés ellen. Duca volt belügyminiszter ezután felolvasta azt a manifesztum-tervezetet, amelyet a liberális-párt a közeli napokban az országhoz intéz. Kiszivárgott hírek szerint a manifesztum-tervezet a következő pontokat foglalja magában:

1. Az alkotmányos rend védelme s teljes lojalitás a korona és a trón iránt. 2. Az állami költségvetés csökkentése,

a mai tékozlás megszüntetése és ezzel egyidejűleg az adóterhek csökkentése.

3. A legutóbb létesített autonóm pénztár megszüntetése. 4. A kamat leszállítása, elsősorban a Banca Nationalánál és a hitelügyek kielégítése. 5. A gazdasági válság leküzdése a liberális-párt következő programja alapján: a) a földosztás befejezése; b) az ingatlanok

forgalmáról szóló törvény módosítása; c) a mezőgazdasági kamarák reorganizálása; d) a gabonák standardizálása; e) a mezőgazdasági hitelügyek kielégítése; f) a korrupció letörése és ezzel kapcsolatban a tisztviselői kar egzisztenciájának biztosítása; g) az adó- és a különböző illetékek leszállítása; h) a CFR-modernizálása és reorganizálása; i) az utahálózat megjavítása; k) a munkásprobléma megoldása és a szociális igények kielégítése; l) a közegészségügyi törvény reformja; m) az igazságszolgáltatás tekintélyének emelése; n) a szesz törvény módosítása; o) a külföldi tőke békés együttműködésének megteremtése a belföldi tőkével, a teljes jog és egyenlőség alapján; p) a kényszeregyezségi törvény és a kényszervégrehajtási törvény módosítása.

Végül a liberális-párt teljes jövő programját felölelő manifesztum megemlékezik a nemzet kulturális célkitűzéseiről és az etnikai

kisebbségekről, akikkel a testvéri együttműködés lehetőségeit keresik a liberálisok.

Az utolsó kikezdésében a manifesztum bejelenti, hogy a párt fenntartja a háboru óta folytatott külpolitikai irányelveit, amelyek alapja a békeszerződések érintetlensége.

A háboruban felrobbantott municiógyár

miatt 40 millió dollárt követel Amerika Németországtól — Szenzációs per a hágai nemzetközi döntőbírósnál

HÁGA, szeptember 23. Szenzációs pert tárgyal le a jövőben a hágai nemzetközi bíróság. Amerika 40 millió dollárra perli Németországot, azon a címen, hogy a háboru alatt német kémek felrobbantottak egy amerikai muni-

ciógyárat. Az amerikai kormány keresetében előadja, hogy Amerika még nem lépett a háboruba, amikor a Németország által kiküldött kémek Kingslandban felrobbantották a Blaktoni municiógyárat.

Borzalmas és rendszertelen A vizsgálat 548 millió lej kárt állapított meg

Milliók lopások az áruraktárakban

gazdálkodás a CFR.-nél

Megdöböntő sikkasztásoknak jöttek nyomára — Megtorló intézkedések lesznek

BUCURESTI, szept. 23. A Rador jelenti: A CFR igazgatótanácsa tegnap ülésezett, melyen Phiriac számvevőszéki főtanácsos, akit a CFR anyagi helyzetének felülvizsgálásával bíztak meg, beszámolt tapasztalatairól. A számvevőszéki főtanácsos jelentése

a CFR-ről szomorú képet fest és megdöböntő adatokat tár fel az ott uralkodó viszonyokról.

A jelentésből kitűnik, hogy egy év alatt a CFR áruraktáraiból 15 millió lej értékű árut loptak el,

a tisztviselők árubeszerzésére alakult szövetkezetek 22 millió értékű árut adtak ki a vasut tisztviselőinek, de ebből az összegből egyetlenegy fillér sem folyt be. Megállapítást nyert az is, hogy igen sok cég tartozik a vasutnak, anélkül, hogy a CFR bármilyen komoly lépést tett volna azok behajtása érdekében.

Nagyarányu vasuti visszaélést is felfedezett az ellenőrző szakértő.

mert megállapította, hogy a váradi, biharpüspöki és szatmári vasúti vámokat bérbeadták Mereuca CFR-igazgató öccsének, aki a megkötött szerződés értelmében, a beszedett vámösszegek 15 százalékát köteles a vasut pénztárába befizetni. A megállapított tarifánál azonban a vasutigazgató öccse lényegesen magasabb tarifákat szedett, így a 100 lejes vámtétel után 1500 lejt fizettetett a felekkel, azonban a vasutnak csak 100 lejes tarifális ár alapján számolt el.

Ennek dacára a vasutigazgatóság havon-70—80 ezer lejt utalt ki Mereucának reprezentációs költség címén.

A vasuti szakértő rövid ideig tartó vizsgálata után, 548 millió lej kárt állapított meg és ez az összeg teljes egészében a borzalmas és rendszertelen gazdálkodás következménye. A számvevőszéki főtanácsos előadása nagy megdöbbenést keltett és a jelenlévő Vidrighin vezérigazgató kijelentette, hogy a legszigorubb vizsgálatot rendeli el és a bűnösökkel szemben megtorló intézkedéseket léptet életbe.

Küszöbön az osztrák kormány lemondása

Súlyos belpolitikai válság a szövetségi vasutak elnöke miatt — Ellentétek a keresztényszocialista pártban

BÉCS, szept. 23. A lapok csak burkoltan mernek foglalkozni a Vaugoin hadügyminiszter, Schuster kereskedelemügyi miniszter és Strasella dr., a szövetségi vasutak elnöke között keletkezett konfliktusról. Az affér súlyos kihatással lehet Ausztria belpolitikájára. A hadügyminiszter teljesen Strasella mellé áll és ezért a lap véleménye szerint a vasuti elnök javára fog eldőlni a küzdelem. A Neues Wiener Journal kijelenti, hogy a marxisták csalódní fognak, mert a keresztényszocialista párt kebelében nem lesz szakadás. Bizonyos, hogy a szövetségi vasutaknál szükség van az erős kéz politikájára.

BÉCS, szeptember 23. Vaugoin kancellár-helyettesnek a szövetségi vasutak ügyében elfoglalt álláspontja miatt, az osztrák kor-

mánvválság küszöbön áll. Ismeretes, hogy Vaugoin a szövetségi vasutak élére Strapella gráci alpolgármestert akarta kinevezetni, akinek személye körül kirótt botrányok miatt a keresztényszocialista pártban ellentétek merültek föl. Az osztrák keresztényszocialista párt mai ülésén ugyanis a többség el ejtette Strapellát, miután azonban Vaugoin, akiről úgy tudják, hogy Schober kancellár véleményét is képviseli a szövetségi vasutak ügyében, nem enged álláspontjából, az egész osztrák kormány közeli lemondását ísólják. Schober kancellár közvetlen környezetéből még semmi hír nem szivárgott ki a kancellár szándékairól, de a lemondás a legbeavatottabb források szerint küszöbön áll.

BOTRÁNYBA FULLADT a hitelszövetkezetek

Rendőrségi beavatkozással végződött a közgyűlés

központjának közgyűlése

BUCURESTI, szeptember 23. Közölte már az Aradi Közlöny, hogy a fogyasztási szövetkezetek központi intézeténél, a Banca Centrala Cooperativa-nál szenzációs leleplezések történtek, melyeknek kapcsán kiderült, hogy a falusi fogyasztást szolgáló országos szövetkezeti központ valósággal elherdálta azt a sok milliárdos tőkét, amelyet a kormány a szövetkezetek megalakításakor befektetett.

A Szövetkezeti Központ ugyanis ajakpirosítókban és egyéb pipereclkekben eszközölt milliós megrendeléseket,

holott a hasonló árut nem lehet a parasztság között értékesíteni. Természetesen az áru a szövetkezet nyakán maradt, amelyet ezzel olyan veszteségek értek, hogy a szövetkezet összeomlásától lehet tartani.

A kormány újabb két és fél milliárd lej fo-

lyósításával rántotta ki a bajból a Banca Centrala Cooperativát.

A botrányos körülmények között történt leleplezés után, a szövetkezet vásárnap tartotta első közgyűlését, amely, amint az előre látható volt, a legnagyobb viharok között zajlott le. A vezetőséget nemcsak éles szemrehányások érték a közgyűlésen, de

tartani lehetett attól is, hogy a felháborodott tagok tetlegességre vetemednek a könnyelmű vezetőség ellen.

Az elnök hiába próbálta csillapítani a felizgott kedélyeket, a jelenlévők padokat döngöttek és székeket emeltek a vezetőség tagjaira. A botrány annyira elfajult, hogy az elnök a rendőrséghez volt kénytelen fordulni, amely nagyobb erőszakkal támogatta a vezetőség vesztélyezett állását. Nagy nehezen lehetett annyira lecsillapítani a jelenlevőket, hogy a rendőrség határozott fellépésére elhagyják a termet.

Statáriumot követelnek Galiciában

VARSO, szeptember 23. Galiciában az utóbbi időben sorozatosan történnek a gyújtogatások. Lembergben tegnap az utolsó pillanatban sikerült megmenteni a vasuti raktárat, amelyet ismeretlen feltételekkel petroleummal leöntöttek és felgyújtottak. A galíciai és volhiniai tartalékos tisztek gyűlést tartottak, amelyen jelentették a kormányt statárium bevezetésére, a különböző szervezetek feloszlására, valamint az ukrán iskolák bezárására.

Rejtélyes gyilkossági kísérlet Bucurestiben

A főváros határában a tóba dobtak egy nőt

BUCURESTI, szeptember 23. Titokzatos és egyben megrendítő bűnygyben nyomoz a bucuresti-i rendőrség. A Bucuresti határában lévő Florescu-tó partján a környékbeliek egy halottnak tetsző nőt találtak. Amikor a földön fekvő alakot közelebből megtekintették, megdöbbenve állapították meg, hogy a nő még él és hogy feje hatalmas seb tátong. A rögtön értesített mentők a súlyosan sebesült, jólöltözött hölgyet a közeli Colentina-kórházba szállították.

A vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a korai hajnali órákban autóval hozták a tó partjához a súlyos sérüléseket szenvedett nőt és abban a hiszemben, hogy az eszméletlen állapotban lévő áldozat el fog merülni a vízben, belódították a tóba. Azonban úgy látszik, hogy az áldozatot ruhái a vízszinten tartották és a víz lassan kivette. A még mindig a Colentina-kórházban fekvő áldozatot a rendőrség még nem tudta kihallgatni, mivel az a kórházba szállítása óta még mindig eszméletlen állapotban van. A vizsgálat a titokzatos ügyben folyik.

Week-end

írta: TOLNAI ALFRÉD.

Hát nem mondom: nem vagyok valami túlmodern ember, de az észszerű újításokra nagyon könnyen ráállok. Már weekendezem is. A dolog így történt.

A magamfajta kereskedőember szeret vásárnapként egy kicsit lustálkodni, egy keveset nyújtózkodni a puha ágyban... Mert tessék tudni: ha az ember nap-nap után hét órákor reggel talpon van, hogy sajátkezűleg húzza fel az üzlet kirakatairól a redőnyt, egyszer hetenként jól esik uraskodni. Ilyenkor az aszszonyka az ágyhoz hozza a reggelit, az újságot. A gyerekek a mellékszobában egyre csitítják egymást:

— Ne ordíts Gyurka. Apuka pihenni akar. Vasárnap van.

És kérem szeretettel, ment is egy darabig, amíg valami fránya angyalus ki nem eszlette a week-endet...

Szombat este az ember egy kissé tovább marad fenn: hiszen holnap vasárnap van, lehet tovább aludni. Ugy tizenegy óra felé volt a héten is, hogy anyjnkommal hazacammogtunk kettésben. Egy pár percet olvastunk az ágyban — mert hiába, az ember mégis csak áhitozik egy kis kulturát — azután eloltottam a villamoslámpát.

— ... mert tudja Horvátné, az még hagyján, hogy a lány elesavarog esténként, de az a fráter minden pénzét elszedi — hangzik be az uccáról a nyitott ablakon át. Utóvégre is augusztusban csak nem alhatunk légmentesen elzárt szobákban.

— Ja, ja kedves Molárné, ez már így van az életben — feleli egy vékony, de kellemetlen női hang. Éles eszemmel úgy sejtetem, hogy Horvátné hangja. — Véka alá kellene a mai világban a lánynőpséget rejteni...

— Na de ezt mégsem lehet esetleg reggelig elhallgatni, oda óvatoskodom az ablakhoz.

— Kérem hölgyeim, itt a sarkon túl van a sétatér. Szép, kényelmes padok. Gyönyörű szökőkút. Kellemes levegő. Ott ülve is tereferélhetnének. Kényelmesebb volna. — A két utóhölgy enged érveimnek és eltávozik. No most jöhet az édes Álomka...

— Huuu, huuu, huuu.

— Jó Isten, Agnes, a Huberték kutyája. Vége az alvásnak, ha ez a dög rákezd: ugat, süvit, vonit, bög, bömböl, vinyog, nyöszörög egész éjjel.

— Mondja Klámán — sóhaj Agnes ágyában felülve — gyilkosság az, ha az ember pár kutyát megmérgez?

— Hát nem épen gyilkosság, de biztosan van valami büntetőszakasz a kutyagyilkosság megtorlására. De miként akarja megmérgezni maga azt a kutyát?

— Egy darab szalonnát sztrichninnel jól megpaprikáznék és behajtanám neki a kerítésen át.

— Sztrichnint nem ad a patikus csak receptre.

— Mondja Klámán: és nem éjjeli csendháborítás az, amit az a rusnya dög művel? A Faragó Danit a múlt héten leigazoltatta a gummitobos, mert éjjel azt a nőtát fiúyítte az uccán, hogy: „Auch du...“ Az csendháborítás, ez nem?

— Hát végre is a kutyát nem igazoltathatja le a rendőr. — Volt vagy három óra, mire a kutya abbahagyta a vonitást, ugylátszik végkimerülés fogta el... Agnes is, én is elszunnyadtunk.

— Brrr, rrrr, töf-töf — motorbicikli állott ugylátszik meg a ház előtt. — Halló Pistá! Készen vagytok? Siessetek, már fél öt van! Gyönyörű az idő. Ezt a vasárnapot a jó Isten is weekendnek teremtette.

És így tovább, amíg Pistáék el nem ké-

szültek és a motocikli vagy félórás gyújtási kísérletek után, hangos töfögéssel és még zajosabb zötyögéssel el nem indult... Most lehet tovább aludni.

„Ich muss mir auch... 'ne blaue Hose machen lassen auch“ — hangzik fel az uccáról. Ahá, ennek majd beütyül a rendőr! És tényleg már ordít is... A bepityizált azonban veje is közli, hogy feltett szándéka egy kékbeli nadrág megrendelése... Így megy ez vagy tíz percig, amikor azután a rendőr erőlyesebb rendszabályokhoz folyamodik, beviszi a kéknadrág rajongóját... Csend, Isteni csend...

De csak két percig tart a csend. Autó áll meg a ház előtt. Hármás túlköjel... Megint három... Ugy látszik még nincsenek kész... Újabb három túlköjel.

— Jövünk már! Csak egy perc türeleni. Málka nem találja a ruzt. Rögtön... Már megvan... Jövünk. — Hosszu túlköjel, zakatolás, az autó elrobog. Week-end kirándulás.

Na talán most... Villamoscsilingelés... Kutyaugatás: a Huberték kutyája magához tért... A fűszeres előtt megáll a jegeskoesi... A kocsis hangos szóval beszélget egy tulbuzgó uccaseprővel... Kiránduló ifjak és hölgyek éneke... Katona banda: valami ünnepség... Vagy talán a tüzoltózenekar az... az ablakhoz megyek: a veteránok. Ugy látom ezek is weekendeznek...

A szembenlévő házban megszólal a gramofon... Egy cseléd a folyosón vele énekl a melódiát... Felettiünk: az első emeleten felbömböl a rádió... Vasárnap van... A pihenés napja...

Veszek egy motociklit. Még a héten. Jövő vasárnap megyek én is weekendezni. Ne zavarjon engem senki vasárnapi pihenésben. Majd inkább én...

Ilyenképen léptem én is a weekendezők sorába.

Zsarolási vádból — Az Aradi Ingatlanforgalmi Bank kulisszái mögül

rágalmazási per

A kisemmizett részvényes joga

Az Aradi Ingatlanforgalmi Bank bajba jutott vezetősége végső kísérletként rágalmazó manővert kezdeményezett *Stauber József* ellen, aki mint részvényes, kifogásolta az intézetnél tapasztalt szabálytalanságokat s aki nem volt hajlandó tűnni, hogy a banknál olyan gazdálkodás folyjék, mintha a vezetőség birtokában lenne az összes részvényeknek.

Egy budapesti hetilap helyt adott olyan közlésnek, hogy *Löbl János* budapesti lakos a bank fő részvényese „zsarolási kísérlet” címén följelentést adott be *Stauber József* ellen. Annak megvilágítására, hogy a zsarolási vád nem egyéb, mint vakmerő rágalom, szolgáljon az ügyvédi megbízólevél, melyet *Stauber József* jogi képviselőjének adott. Ime:

— Megbízam dr. *Gherman Dante* ügyvéd urat, hogy a tulajdonomat képező Aradi Ingatlanforgalmi Bank-részvények valódi értékének törvényes behajtása körül nekem ügyvédi segítséget nyújtson...

Tehát *Stauber* a kisemmizett részvényeseknek kijáró legelemibb jogot: részvényei valódi értékének törvényes behajtását keresi. E jogán pedig semmiféle rágalmazási hadmozdulatok által csorbát ejteni nem enged.

Stauber József ügyvédje saját iniciatívájából folytatott levelezést a bank vezetőivel s így

annyit kért a részvényekért, amennyit jónak látott. Igazolja ezt az alábbi levél, melyet *Stauber József* ma vett kézhez:

— Fölháborodással értesültem az Ön ellen megindult rágalmazási hadjáratról, minél fogva indítatva érzem magam a következők kijelentésére: A *Löbl János*, továbbá dr. *Éles Géza*, dr. *Éles Béla* és *Ábrahám Simon* urakhoz, 1930. szeptember 15-én írott, az Ingatlanforgalmi Bankra vonatkozó levelezésemre *Stauber József* urtól előzetes fölhatalmazást nem kértem s nem nyertem, de a helyzet ismerete mellett, az ő megkérdése nélkül irtam igazam tudatában és ügyvédi hatáskörömben a felszólító leveleket. Kiváló tisztelettel: dr. *Gherman Dante*.

Löbl János tehát elmulasztotta a legelemibb óvintézkedést, amikor nem tájékozódott előbb a helyzetről, hanem — ha igaz a hétfői lap cikke — megtette alaptalan följelentését.

Stauber József egyébként a mai nap folyamán megbízást adott dr. *Sárkány Ferenc* budapesti ügyvédnek, hogy *Löbl János* ellen indítsa meg az eljárást hatóság előtti rágalmazás miatt.

Ezzel egyidejűleg sajtópör indul mindama lapok ellen, melyek a vakmerő rágalmazást terjesztették.

Megalakult Páneurópa előkészítő bizottsága

A kisebbségi probléma felszínén — Nehéz dolga lesz Motta svájci delegátusnak — Igaza volt Apponyinak — Nyilvánosságot a kisebbségi panaszoknak — Október negyedikéig tart a Népszövetség őszi ülészaka

GENF, szeptember 23. A Népszövetség mai ülésén megalakult a páneurópai kérdés földolgozására kreált bizottság. A bizottság elnöke *Henderson* javaslatára *Aristide Briand* francia külügyminisztert választották meg, titkára *Sir Erbst Drumond* angol delegátus lett. Döntés szerint a bizottság neve az *Európai Szövetség Tanulmányozó bizottsága*, amelybe minden állam egy delegátust és egy pótdelegátust küldhet. A bizottság fontos kérdésekben megkonzultálhatja az összes államokat, amelyek tagjai a népszövetségnek, fölhatalmazást kap azonban a bizottság arra is, hogy szükség esetén azokkal az államokkal is összeköttetésbe lépjen, amelyek ne tagjai a népszövetségnek. A bizottság megbizta *Sir Erich Drumond* főtitkárt, hogy a legközelebbi üléséig, amelyet január hónapban, a népszövetség következő ülészakán tartanak meg, vegye át az egyes államok részéről beérkező indítványokat.

Briand tévedett

GENF, szeptember 23. A *Journal de Geneve* *Martin William* tollából érdekes cikket közöl, amelyben a jeles publicista ismét a kisebbségi kérdéssel foglalkozik. A cikkíró megállapítja, hogy *Motta* svájci delegátusnak, akit a népszövetség a kisebbségi főbizottság jelentésének megszerkesztésével megbízott, nagyon nehéz dolga lesz. *Briand* ugyanis nem ismert elnyomott és szerencsétlen kisebbségeket, csak jó kormányokat és lelkiismeretlen agitátorokat. Hangsúlyozni sem kell, hogy mennyire

téves ez az álláspont különösen egy nemzetközi helyzeténél fogva annyira felelősségteljes pozíciót betöltő diplomata részéről mint *Briand*.

Azokat a parlamenti képviselőket, akik a néki-sebbségek élén állanak és esztendőknél keresz-tül nemzeteik védelméért küzdenek az utódállamokban, nem lehet agitátoroknak nevezni. Senki sem vonja kétségbe *Briand*nak azt az állítását, hogy a kisebbségeknek lojálisnak kell fennniük az állammal szemben, de ez a tétel fordítva is, amennyiben az államoknak is lojálisnak kell lenniük a kisebbségekkel szemben.

A kisebbségek védelmére létrejött szerző-művek — folytatja fejtegetéseit *Martin William*, egyben az országok közötti békét is biztosítják. Éppen ezért kell ellátni a kisebbségek védelmét. *Apponyinak* igaza volt, amikor népszövetségi beszédében kijelentette, hogy az államok

egyenlőségének rovására megy az a határozat is, amely Magyarországot leszerelésre kötelezte az utódállamokkal szemben. *William Martin* szerint a két eset tökéletesen analog.

Anglia szerepe

LONDON, szeptember 23. A *Manchester Guardian* legutóbbi számában nagyobb cikket irt a kisebbségi kérdésről, amely most a Népszövetséget foglalkoztatja. A lap szerint a kisebbségi jogvédelem szempontjából

a legjobb megoldás az állandó bizottság létesítése lenne, azonban nem valószínű, hogy a javaslat megvalósításra kerüljön.

Fontos volna a kisebbségi panaszok számára a nagyobb nyilvánosság megadása, amit különben a madridi határozatok is lehetővé tesznek. A peticionálás sikere reménytelen. Az érdekelt kormány nyomban represszáliákkal élhet a panasztevő kisebbség ellen. A lap azal fejezi be cikkét, hogy Anglia az egyetlen állam, amely előbbre viheti a kisebbségek ügyét.

GENF. A gazdasági főbizottság mai ülésén *Riddell* kanadai delegátus szólalt fel és beszédében vázolta a tengerentuli országok gazdasági helyzetét. Kifejtette, hogy azoknak a helyzete is rosszabbodott. Az európai agrár-államok közötti preferenciális eljárásra nézve

Borzalmas repülőszerecséllenség Zágráb és Susák között

Egy zágrábi repülőgép, amely bravuros mutatványokkal kísérte a miniszterelnök vonatát, lezuhant, a pilóta és egy utas szénné égett

Zágrábból jelenik: Tegnap a zágrábi Aero-klub három repülőgépe, amikor a miniszterelnököt szállító vonat elindult Zágráb felé, elhagyta Susákot és a miniszterelnök vonata felett keringett. A három repülőgép a legvakmerőbb mutatványokat produkálta az egész utvonalon, amíg egy borzalmas szerecséllenség véget nem vetett a repülő-tisztek bravurjainak.

Amikor a repülőgépek *Turopolje* és *Velika Gorica* közé érkeztek, az egyik gép hirtelen meg akart fordulni a levegőben, nem messze a vonattól, de ismeretlen okból a repülőgép hirtelen felfordult és lezuhant. A következő pillanatban ma-

„Én sehova sem utazom

„His Master's Voice“

koffer-gramofómom

nélkül“

mondja Jack Hylton.

JACK HYLTON, a hírneves jazz-művész maga is elismeri, hogy „His Master's Voice” lemezek egy „His Master's Voice” gramofónon játszva, zenekarának szépségeit teljes mértékben érvényre juttatják, és élvezettel hallgatja őket!

„His Master's Voice”-t a világ legnevesebb művészei előnyben részesítik.

A gramofónok

ára

5500 Leitől

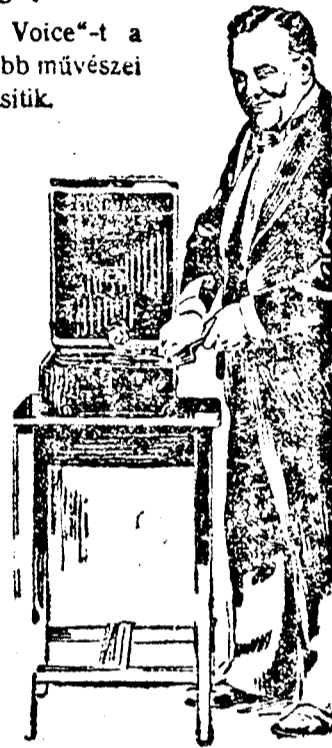
kezdve felfelé.

Minden jobb szaküzletben kerhet árjegyzéket, valamint a gramofónok vételekényszer nélküli bemutatását.

Legnevesebb művészek

Legtökéletesebb jevcétek

„HIS MASTER'S VOICE“

Gramofónok

kijelentette, hogy az sérti a tengerentuli államok érdekeit. A Népszövetség nem részesíthet támogatásban olyan terveket, amelyek nem állanak összhangban az összes államok érdekeivel s amelyeknek éle Amerika ellen irányul. Javasolja, hogy a főbizottság ne foglaljon állást a varsói értekezlet határozataival kapcsolatban, hanem egyszerűen továbbítsa azokat a közgyűlés elé.

Mint hogy a Népszövetségi tanácskozások ezen a héten nem fejeződnek be, valószínűnek látszik, hogy az őszi ülészak egészen október 4-ig tart el.

PÁRIS, szept. 23. Az *Excelsior* szerint a Népszövetség tanácsa és közgyűlése külön-külön folyó ülésen csütörtökön választja meg a hágai nemzetközi döntőbírószám 15 új tagját. A választás rendkívül hevesnek ígérkezik.

gas láng és füstoszlop csapott ki a repülőgépből, amely néhány perc alatt teljesen elégett a benne ülő utasokkal együtt.

A repülőgépek akrobata-mutatványait a vonat egész utazó közönsége nézte és amikor megpillantották a szerecséllenséget, mindenkiben megdermedt a vér. Valaki meghuzta a vészféket és az összes utasok a néhány száz méterre leestett repülőgéphez mentek, de már segíteni nem lehetett. *Schön Milos* zágrábi mérnök, tartalékos repülő-tiszt, a zágrábi Aero-klub tagja, akit vakmerő és igen jópilótának ismertek, már szénnéégett *Krunics Sztévannal*, egy petrinjai születésű egyetemi hallgatóval együtt, akit a pilóta csak hosszas könyörgésre vett fel gépére,

Izgalmas zsebtolvajüldözés az aradi pénzügyigazgatóságon

Tetten érték egy tolvajt, aki 25 ezer lejt akart ellopni.

ARAD, szeptember 23. Ma délelőtt érdekes zsebmetszési kísérletnek voltunk szemtanúi az aradi adóhivatalban. A kora reggeli órákban már számosan tartózkodtak az adóhivatal kasszája előtt; köztük Erdélyi Mór, nyugalmazott vasuti felügyelő, aki a *Bozsik-, Weiszely- és Kánya-cég* megbízásából nagyobb befizetést szándékozott eszközölni az adóhivatalban. Erdélyi mintegy 25 ezer lejnyi összeget hozott az adóhivatalba, amelyet felöltőjének külső zsebébe tett. Egy jólöltözött, fekete felöltőt viselő férfi Erdélyi közvetlen közelébe férközött és alkalmas pillanatban kiemelte zsebéből a pénzesomagot.

Szerencsére a lopást az egyik jelenlévő észrevette és mikor a tolvaj az ajtó felé szökött a pénzzel, felkiáltott:

— Uram, ügyeljen, ellopták a pénzt!

A zsebtolvaj ennek hallatára igyekezett megszökni, de Erdélyi utána vetette magát és alig lépett ki a zsebtolvaj az ajtón, Erdélyi már galléron ragadta. Ez azonban úgy látszott, a gyakorlott zsebtolvajok közül való és abban a pillanatban, amikor Erdélyi megfogta gallérját, kibujt felöltőjéből és azt Erdélyi kezében hagyva, menekülni igyekezett. Erdélyinek is helyén volt az esze és sikerült vállonragadni ellenfelét, akit a közben kisiető emberek és a kapunál őrtálló katonai segítségével sikerült végre lefognai. Érdekes, hogy mikor Erdélyi megfogta a tolvajt, az az egész pénzeszeget eldobta magától, jelezve ezzel, hogy vissza adja a pénzt, csak engedjék szökni. A tolvajt a katonai őrszobába csukták, majd telefonáltak a rendőrségre, ahonnan azonnal kiszálltak és letartóztatták a tolvajt.

A pörüljárt zsebtolvaj a rendőrségen még nem tett részletes vallomást. A rendőrség ugyanis azt hiszi, hogy régi gonosztevőt fogott el, s ezért kihallgatását szerdára halasztották. Lebovits Áronnak hívják és Bucurestiből néhány nappal ezelőtt érkezett Aradra.

A pénzügyigazgatóság épületében köztudomás szerint nem ez a lopás volt az első. Évek hosszu sora óta a pénzügyigazgatóság sötét folyosóin csinálják a zsebtolvajok legjobb rajtaütéseiket. A maihoz hasonló lopási esetek többször is előfordultak már. Nemrégiben *Putici* tisztviselőtől egész havi fizetését ellopták, ugyancsak az adóhivatalban és a maival teljesen meggyező körülmények közt. A *Palugyai-cég* egyik alkalmazottjától, Kovácsról szintén a közelmúltban 10.000 lejt loptak el. Ugy látszik az olcsó pénzkereseti lehetőség az adóhivatalba csábítja a tolvajokat, akik itt egycsomóban találják meg az adófizető polgárok pénzét.

— Nyilatkozat. Az Aradi Közlöny f. hó 18-iki számában megjelent „Aradon él Szabó Dezső unokaöccse: Sublocotenent Szabó Paul” című cikkem, amellyel egyáltalán nem volt szándékomban Szabó Paul hadnagy urat megsérteni és bizonyára nem fejeztem ki magam eléggé világosan a hadnagy úrral való beszélgetésem visszaadásában és különösen a következő kitétel: „A hadnagy ur leányos, finom arcú, viharosan elpirul, világoskék gyermekszemében az ijedséggel határos zavar vibrál. Határozottan azt a benyomást kelti, mint aki ludas valamiben és most leleplezték. Kínosan feszeng a széken, amikor ceruzát, blokkot veszek elő és látom rajta a néma könyörgést: „Jaj, ne bántson bácsi, én igazán nem tehetek róla, hogy Szabó Dezső író az édesapám testvéröccse” — sajnálom és viszszavonom. Megállapítom, hogy tévesen adtam vissza Szabó Paul hadnagy ur következő véleményét is: „A katonaság egyébként sem hazafias intézmény, hanem közbiztonsági szerv, a katonaszt nem nemzeti hős, hanem állami hivatalnok”, *Gárdos Sándor*.

ERNSZT SÁNDOR, a designált magyar népjóléti miniszter nyilatkozata

Nem lesz személyi változás a magyar népjóléti miniszterium államtitkári állásában

BUDAPEST, szeptember 23. *Ernszt Sándor* designált magyar népjóléti és munkahelyi miniszter a következőket jelentette ki megbízatásáról:

Tudomására hoztam a miniszterelnök helyettes urnak mindazokat a szempontokat, amelyek a tárca elvállalásával kapcsolatosan kifejezésre kívántam jutatni. Ezek az egységes párt programjával szoros összefüggésben vannak. Most már gróf *Bethlen István* miniszterelnök irtól függ, hogy a tárca betöltésére megtegye észrevételeit. Amennyiben ez megtörténik, a keresztény gazdasági párt irányel-

veit tartom majd szem előtt és főelvem a takszerűség keresztülvitele lesz. A tárca legsúlyosabb kérdésének a társadalombiztosító ügyét tartom, mert lehetetlennek vélem, hogy egy ilyen intézmény deficiettel dolgozzék.

Amint értesülünk, *Ernszt Sándor* kinevezése még október hó előtt megtörténik. *Rubinek István*, az egységes-párt ügyvezető elnöke, hosszas megbeszélést folytatott a népjóléti miniszteriumban *Dréhr Imre* államtitkárral. Távoban kijelentette az újságíróknak, hogy a párt nem óhajt személyi változást a miniszterium államtitkári pozíciója körül.

Nagykanizsán elfogták Stark Andor gyilkosát

A nyiregyházai borzalmas bűntény feleményei — Közönséges rablógyilkosság áldozata — A gyilkosságot egy tisztviselőtársa követte el

Nyiregyházáról jelentik: A város egész lakosságát nagy izgalomban tartja *Stark Andor* fatisztviselő meggyilkolása. A gyilkossággal *Klein Sándor* nevű tisztviselőtársát gyanúsítják, aki azonban szökésben van. Az első híradások szerint *Klein Sándor* féltékenységéből követte el tettét, de a nyomozás olyan adatokat is szerzett, hogy *közönséges rablógyilkosságról van szó*. Alátámasztja ezt a gyanút, hogy a cégnél nagyobb hiányokat állapítottak meg. A hétfői kihallgatások során egyébiránt több igen érdekes adat jutott a rendőrség birtokába. Kihallgatásra jelentkezett egy *Bukovenszki* nevű fiakkercs, aki éjjel 3 órakor a fatelep előtt hajtott el, amelynek irodájában teljes világosság volt. Valószínűnek látszik, hogy *Klein Sándornak* bűntársa volt, aki magában a gyilkosságban nem is, de az áldozat eltiúntetésében segédkezett neki.

A boncolás megállapította, hogy négy ütést mértek *Stark* fejére. Már az első ütést elkábította a fiatalembert, akire a gyilkos még három ütést mért, amelyek azután végleg elnémították. A gyilkos ezután összekötözte a holttestet és úgy vonszolta a gödörhöz. Emellett szól, hogy az áldozat hátán zúzódásokat, vérálfutásokat állapítottak meg az orvosok.

Klein Sándor kézrekerítésével kapcsolatosan a budapesti főkapitányságon is erélyes nyomozás folyik. Kihallgatták *Blum Kálmán* 22 éves magántisztviselőt, a megszökött *Klein Sándor* barátját, aki mult csütörtökön, tehát *Klein* szökését követő napon találkozott vele az uccán. *Klein* azzal magyarázta budapesti tartózkodását, hogy külföldre költözködik s csak átutazóban van Budapesten. Az eddigi

nyomozás pozitív eredménye csupán az, miszerint megállapítást nyert, hogy *Klein Sándor* *Genuába* váltott jegyet. A magyar hatóságok rádió útján megkeresték az olasz rendőrhatalóságokat, hogy a gyanúsított fiatalembert letartóztassák.

NAGYKANIZSA, szeptember 23. A rendőrség ma délután az állomáson feilsmerete és letartóztatta *Klein Sándort*, *Stark Andor* gyilkosát. *Klein* Olaszországból tért vissza és Nagykanizsán szállt ki. A rendőrségen első vallomásában kijelentette, hogy ő gyilkolta meg *Stark Andort*.

Bismérső szavai során részletesen elmondta, hogy miképpen ölte meg *Starkot*. Elbeszélte, hogy a fatelep irodájában összeszólalkozott vele, aki a veszekedés hevében megütötte. Erre ő annyira feldühödött, hogy olyan csapást mért *Stakra*, amelynek ereje alatt a földre zuhant és fejét beütötte a cementlapba. *Stark* elszedülve maradt a kövezeten és ennek láttára rárohant. *Stark* fejét még többször a kövezetbe ütötte, majd egy vasdarabbal addig verte a koponyáját, amíg előntötte a vér és kiszervezett. Ekkor kivonszolta az holttestet az udvarra, ahol másfél méter mélységnyi gödörben elásta.

A nagykanizsai rendőrség telefonon jelentette *Klein* elfogatását a budapesti főkapitányságnak, majd pedig erős fedezettel elindították Budapestre.

Nagy tüzvész Galacban

Négy halott és számos sebesült — A katasztrófát gondatlanság okozta

BUCURESTI, szeptember 23. Hétfőn délután katasztrófális tüzvészt élt át Galat lakossága. Ugyanis a Str. Berthelot 5. szám alatti *Schwartz-féle* terménynagykereskedés kigyulladt és majd az egész épület a tűz martalékává lett. A kivonult tűzoltóság csak megiesztett munka után tudta a tüzet lokalizálni és már éppen távozóban voltak, amikor a pincéből egyszerre hatalmas füstfelhő tödült ki. Több tűzoltó, *Mihail* kapitány, tűzoltóparancsnok vezetésével a pincébe hatolt, hogy megállapítsa a füst okát. Rövid pár perc után a levegőt irtózatos detonáció remegtette meg és mikor a kintlevők a pincébe mentek, borzalmas látvány tárult a szemük elé. *Mihail* kapitány teljesen összeroncsolva feküdt a földön, míg mellette a robbanás ereje következtében *Mocana* őrmester, *Ciaban* Demeter és *Farkas* György tűzoltó hevert holtan.

A következő percekben három új robbanás következett be, amelyek ereje olyan nagy volt, hogy 200 méter körzetben az összes ablakok betörték, míg a negyedik robbanás az üzlet egész üvegtábláját az uccára vetette. A kirakat üvegtáblája egy éppen arra haladó villamosra esett és annak kalauzát, kocsivezetőjét és nyolc utasát súlyosan megsebesítette, míg a későbbi robbanások a szemben levő üzlet tulajdonosát és több járókelőt megsebesített. A folytonosan ismétlődő robbanások óriási pánikot idéztek elő a lakosság körében. A vizsgálat szerint, széusavrobbanás volt az ok.

Olvasta, mit irt a sajtó a

Rheinlandmädcl

nagy Ufa-bombáról?

Nos, ne elégedjék meg szekkel az elragadtatás hangján irt cikkekkkel, hanem személyesen is győződjék meg azokról a kivételes szépségekről, amelyekhez hasonlót nem minden nap van alkalma élveznie.

A rádió és a gramofonlemezek ezrei által népszerűsített slágerszámok közül itt közlünk néhányat:

1. Schatz, willst du was wissen?
2. Du bist meine grosse Liebe und mein kleiner Kamerad!
3. Der treue Husar.
4. Wenn junge Mädels musizieren.

Máramaros megyében ismét antiszemita agitátorok garázdálkodtak

Szigoru vizsgálatot rendelt el a belügyminiszter — Minden agitátort letartóztatnak

BUCURESTI, szeptember 23. Máramaros környékén ismét kezdetét vette az antiszemita agitáció. A falvakat agitátorok keresik fel, akik a zsidó lakosság ellen izgatnak és azzal vezetnek félre a parasztságot, hogy a magas kamat, továbbá a gabona alacsony ára a zsidóság bűne. A belügyminisztérium szigorú vizsgálatot indított az ügyben és a sajtó képviselőivel közölte, hogy minden agitátort letartóztatnak és nem engedik a felekezeti béke meghontását.

A görögök zárdája

PÁRIS, szeptember 23. Az a sok csinos angol lány, aki a Folies Bergère, Casino de Paris, meg az egyéb párisi színpadok deszkáin ugrál estére rulanemük gondos mellőzésevel, távolról sem él olyan mulató életet, ahogy azt az őket bámuló közönség hiszi. Sőt. A görögök túlnyomó többsége nem cigarettázik, nem iszik szeszesitalt; előadás után tüstént hazamegy — a görögök zárdájába.

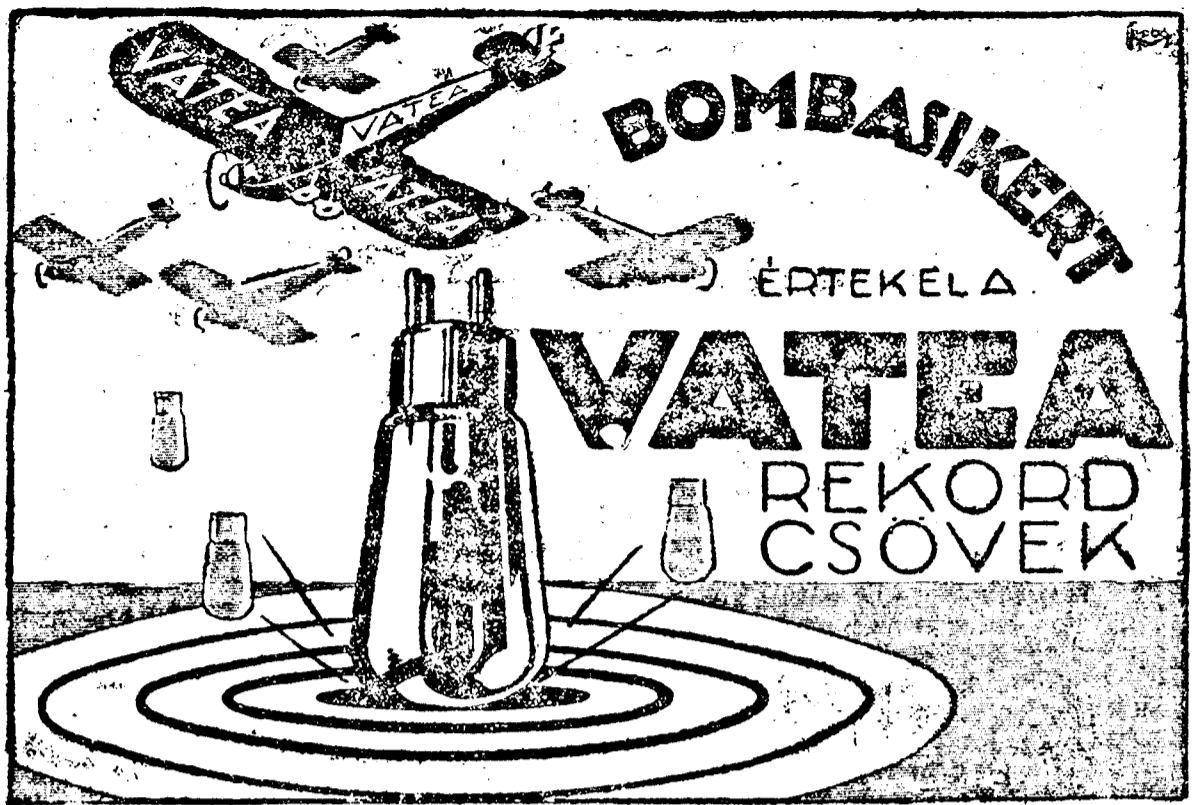
Merthogy itt, Párisban, a sok furcsaság között ilyen fánól vaskarikának mutatkozó dolog is akad: a görögök zárdája. Ez is a Montmartreon van, mint a sok mulató. Egy Cardew nevű angol pap teremtette meg. Ő a párisi görögök pásztora. Hőfőherháju, magas, karcsú, kedélyes ur ez a Cardew, kék szeme temérdek szeretettel néz a sok Daisyre, Gladysre, meg Murielre. Mikor előadás végeztével hazaáradnak a szép kis görögök, valóságos kórusban hangzik Cardew főtisztelendő ur felé a sok-sok how are you? A görögök pásztorja rendre megtárgyalja most Maud baját, megvizsgálja Dorothyt, törődik illendő ideig Liliannal, Gloriával, Fithellel, meg Jessyvel. Megkérdezi őket új szerződésük felől, mindenkinek tudja szíve titkát és valamennyiük útját buzgón egyengeti.

Hogy jutott ehhez a hivatáshoz? Ő maga mondja el:

— Bátor, derék és kedves kis teremtesek ezek a görögök, akik távol szülei házuktól, idegen világ város, nem értett idegen népek között élnek. Fozlakozásuk folytán nagy kísértéseknek vannak kitéve, noha jóhiszeműen és romlottság nélkül léptek pályájukra. Az angol temperamentum és ritmusérzék, az angolszász fegyelmérés és leányaink természetes hájossága különösen alkalmassá teszi őket az ilyen „team“-munkára. Ezrelv jutnak külföldre így, kivált ide Páriába, mely tevékenységük központja itt a kontinensen. Számosan közülük egészen fiatalok, alig tizenhatévesek és ezért nagyon is rászorulnak önzetlen és érdektelen védelmező tanácsaira. Ezekből a szükségletekből teremtődött meg a mi intézetünk, melyet a londoni érsek, meg a fulhami főpásztor segítségével vásároltam az angol görögök számára itt fent a Montmartreon... Tiszta dolog, hogy a lányok mellett ott állók szerződésükötéseiknél a musichallokban és szigorúan ügyelek arra, hogy meg ne rövidüljenek jogjaikban.

A görögök nem is érzik magukat rosszul Cardew főtisztelendő ur zárdájában. Az étkezések ideje szigorúan meg van szabva. Pénteken zsoltáréneklés van prédikációval, vasárnap rendes istentisztelet, a kápolna állandóan nyitva áll és benne a Madonna képét mindig gyertyák veszik körül. Aki akar, színházbemenés előtt vagy munka után beérhet ide. Az egész épületben csak a lányok munkában felvett fényképei emlékeztetnek a zenecarnokokra és színházakra. A revüik divatos dalai helyett itt ajtatos zsoltároknak nyílnak a pattogó ritmusokhoz szokott ajkak, papjuk beszéde végén ugyanagy fölemelkednek a lányok, mint akár a teremben; szemük azonban nem keresi most mosolygósan a közönséget, lesütött tekintettel állnak és kezüket egybekapcsolják ölükben, elhelyezve szépen a padon zsoltárkönyvüket...

Azt mondja Cardew főtisztelendő ur, hogy évente szép összeget küldenek haza gondozójai, akik igen jól mennek férjhez otthon; legtöbbször orvosok meg tisztak veszik el őket.

Vezérképviselő: **Vértes Vilmos mérnök, Arad.**

Szovjetkém a volt hadügyminiszter szobaleánya

Sulyos Mi-rescu tábornok állapota

BUCURESTI, szeptember 23. A katonai akták eltűnésének ügye még mindig foglalkoztatja a sajtót és közvéleményt. A lapok újabb megállapítása szerint nem a román—lengyel katonai szerződést, hanem a román hadsereg taktikai terveinek egyrészét lopták el. A lopás 1926. nyarán történt, amikor Mircescu tábornok hadügyminiszter Dornavatrán nyaralt. Az aktákat Florescu államtitkár futárral küldte a hadügyminiszternek, akinek dornavatrai lakásáról két nap múlva eltűnt. Azt is megállapították, hogy a katonai terveket Mircescu tábornok szobaleánya lopta el, aki szovjetkémnő volt. Az akta eltűnését a hadügyminisztérium eltsolta.

Csak most jöttek erre rá magas katonai körök, amikor német és orosz lapok fascimilés részleteket közöltek a taktikai tervekről.

Hivatalosan cáfolják, hogy Mircescu és Florescu beadták volna lemondásukat. Mircescu tábornok lakásán fekszik és állapota olyan sulyos, hogy a lapok jelentései szerint „aggodalomra van ok.” De nem mérgezte meg magát, hanem sulyos szívbaja kínozza.

A másik katonai botrány ügyében is folynak a vizsgálatok. Tegnap ismét kihallgatták Carapancea ezredet, akit elmozdítottak a hadbírószág vezetői helyéről.

Máris György, a hitvesgyilkos jelentkezett

Megölte feleségét, mert hűtlen lett hozzá — A gyilkos nem bánta meg tettét, mert „valami kis igaza” neki is volt

az aradi ügyészségen

Ma délelőtt egy harminc év körüli gazdálkodó jelentkezett az aradi ügyészségen. Máris Györgynek nevezte magát és személyes kihallgatást kért Vulpe Constantin főügyésztől. A főügyész előtt Máris György elmondotta, hogy a nagyhalmági járásban lévő Leasa községben lakik, tegnap nagy szóváltása volt feleségével, a veszekedés hevében revolverrel közvetlen közelből rálőtt házastársára, aki az első fegyverdörrenés után véresen rogyott össze. Hogy mi történt ezután, nem tudja, mert nyomban otthagyta a falut, gyalog jött Aradra és jelentkezett az ügyészségen. A főügyész intézkedett azonnal, hogy a feleséggyilkos gazdálkodót kísérik át a vizsgálóbíróhoz.

A vizsgálóbíró előszobájában négyen-öten várakoznak már tanukihallgatásra, amikor az ügyész ségen szolgálatot teljesítő közrendőr átkiséri Máris Györgyöt, a feleséggyilkos leasai gazdálkodót. Máris György nyugodtan viseli sorsát. A legnagyobb hidegvérrel beszéli el munkatársunknak, hogy miért ölte meg feleségét. Tetteire nem készült ugyan, de már régen érezte, hogy ez a családi feszültség nem vezethet jóra.

— Nem bírtam a fahu száját! — mondja a gazdálkodó olyan nyugodt hangon, mintha egy véka gabona eladásáról lenne szó. — Már régen hiszteltek, hogy az asszony letért a becsület útjáról. Sokszor vontam már felelősségre, de mindig úgy viselkedett, hogy elhiitem hazudozásait.

— Tegnapelőtt azután tisztán láttam mindent. Az udvarló akkor ugrott ki az ablakon, amikor befordultam a kerítés ajtaján. Revolver volt nálam. Előbb a férfire akartam löni, de azután meggonfoltam a dolgot és befordultam a házba. Feleségem folytatni próbálta hazudozásait. Ebből szóváltás támadt és én tanuk jelenlétében

előrántottam a megtöltött revolvert, kétszer

feleségem felé süttöttem, ki az első lövésre véresen esett össze.

Tisztában voltam azzal, hogy gyilkoltam. Éppen ezért nyomban elhagytam a házat, meg is mondtam a tanuknak, hogy jelentkezni fogok az aradi ügyészségen.

— Nem bánta meg, hogy megölte a feleségét?

Máris György egykedvűen vonogatja a vállát:

— Most legalább nyugodt vagyok. Nem bánom, ha akármi történik velem, mert úgy érzem, hogy nem kapok nagy büntetést, mert valami kis igazam nekem is van.

A következő pillanatban nyílik az ajtó, szuronyos börtönőr lép a vizsgálóbíró szobájába. Viszik a feleséggyilkost az ügyészség fogházába, mert csak délután fogja kihallgatni a vizsgálóbíró.

Máris György illedelmesen megemeli a süveget, azután becsapódik mögötte is a fogházajtó, a mely valószínűleg csak nehezen nyílik ismét meg a magáról megfélekedett leasai gazdálkodó előtt.

Az aradi mozik mai műsora

5, 7 és 9 órákor:

CENTRAL: RHEINLANDMÄDEL. Kivételesen nagyszabású, németül beszélő és éneklő film a legnagyobb német színészekkel, u. m. Gretl Berndt, Lucie English, Trude Berliner és Werner Fütterer. Az előadások megkezdésükor az ajtók bezártnak.

SELECT: Utoljára. HALÁLCIRKUSZ. Szenzációs cirkuszdráma. Főszereplők: Helene Allan és Domenico Gambino.

ELITE: Utoljára. TÖRVÉNYEN KIVÜL. Izgalmas Wild-West dráma Tom Mix-el.

GRADISTE: 7 és 9 órákor. Utoljára. SENKI GYERMEKEI. Dráma a Habsburg-ház történetéből. Főszereplők: Xenia Desni, Olga Tschechova és Wilhelm Diegelmann.

H I R E K

Végrendelet az orvosok ellen

Egy dús gazdag francia gyáros különös végrendelete

Párisból jelentik: Az Eure és Vilaine kerületben a közelmúltban meghalt Jean Pinchon nevű dús gazdag gyáros, aki hétfelmillió frank készpénzt és kiterjedt földbirtokot hagyott hátra. Végrendeletében a vagyon kezelésével szülővárosát bízta meg. Kikötötte, hogy a vagyon kamatait csak oly fiatal házások kapják, akik jól kifejtettek, magas, tagbaszakadt természetűek, egészségesek.

— Az a célom ezzel, — jelentette ki végrendeletében — hogy a következő nemzedék erős, egészséges, szépnövésű, hatalmas szál emberekből álljon. Tudok arról, hogy egy hasonló célból és feltételek alatt hagyományozott örökség ellen az orvosok erősen kikelték és azt állították, hogy az ilyen rendelkezéseknek semmi célja és haszna nincs. Vitatták, hogy az eredmény éppen az ellenkezője lesz. Az alapítványt végre is más célra fordították. Amennyiben tehát az orvosok most is gáncoskodni akarnának és megakadályozzák, hogy utolsó akaratom teljesüljön, akkor örökösömnek a Goncourt-akadémiát jelölöm ki. Minden ingó és ingatlan vagyonom rászálljon és kötelessége lesz a vagyon kamataiból minden évben pályadíjat kifizetni. A pályaművek versben vagy prózában tárgyalják az orvosi tudomány téves állításait, feltevéseit, a pályaművek tárgya csak az orvosok által elkövetett mulasztások, ezek következménye lehet. Pályázhatnak oly művek is, amelyek öntudatosan szelímesen ismertetik azokat a tanokat, amelyek az orvosi tudomány egy ideig mint dogmákat, mint megdönthetetleneket hirdettek és rövid idő múlva mint meg nem állók megtagadott.

Joan Pichon szülővárosának vezetősége a vagyont elfogadta és — egyetértésben az orvosokkal — elhatározta, hogy a kamatokat a végrendelet akaratára szerint fogja felhasználni.

— **Időprógnózis.** Tulnyomóan derült idő várható éjjeli lehüléssel.

— **Maniu Bucurestibe érkezett.** Bucurestiből jelentik: Maniu Gyula miniszterelnök ma reggel visszatért a fővárosba és az a hír terjedt el, hogy Maniu mindössze néhány órát marad Bucurestiben s külföldre utra indul, amelynek első állomása Budapest lesz. Illetékes helyen közölték a sajtóval, hogy a hír még korai, mert nem történt döntés abban az irányban, hogy a miniszterelnök mikor indul külföldi útjára s ennek az utnak programja még nincs összeállítva.

— **Bethlen gróf magyar miniszterelnök Törökországban.** Budapestről jelentik: Bethlen István gróf miniszterelnök októberben Törökországba utazik. Az utazással kapcsolatosan illetékes helyen kijelentették, hogy annak semmiféle politikai jelentősége nincsen és csupán udvariassági látogatás jellegével bír. A látogatás valószínűleg két hétig tart.

— **Október 31-én lesz az első német birodalmi gyűlés.** Berlinből jelentik: Az új birodalmi gyűlés első ülését október 31-én tartja. Az első ülés csak formális jelentőségű lesz, azon névsorsolás után fogják eldönteni, hogy a parlament határozatképes, vagy nem. A második gyűlés az október 31-ét követő kedden lesz. Az első két gyűlést a korelnök fogja levezetni, aki, amennyiben a jelölést elfogadja, Herold centumpárti képviselő lesz.

— **Október 21—27-ig tartanak a katonai manőverek.** Bucurestiből jelentik: A nagy őszi hadgyakorlatok idejére vonatkozólag a hadügyminisztérium végleges határozatot tett közzé. Eszerint a manőverek október 21—27-ig tartanak és a színhelye Szeben környéke lesz, amelynek hegyes vidékét kiváltképp arra akariák felhasználni, hogy a román hadsereg modern technikai felszerelésének minden ágát kipróbálhassák. A manőverre nagy katonai behívások történtek és mindazon kontingensek résztvesznek benne, amelyek a háború óta nem teljesítettek akármilyen katonai szolgálatot is.

„A Habsburgok vérével akarja pirosra festeni a budai várat“

Sulyos vádak báró Prónay Pál alezredes ellen — Árulással, gyávasággal vádolja Ranzenberger ezredes — Egy uccal affér következményei

BUDAPEST, szeptember 23. Ma kezdte meg a büntető bíróság báró Prónay Pál volt alezredes és Ranzenberger Viktor ezredes között történt botrányos affér ügyének tárgyalását. Az elmúlt év tavaszán történt, hogy Prónay és Ranzenberger az uccán összekülönböztek s tetteleg inzultáltak egymást. Az ezredes provokálta Prónayt, aki azonban megtagadta a lovagias elégtétel adását, azon a címen, hogy Ranzenbergernek elintézetlen ügyei vannak. Prónay ezután még két nyílt levelet intézett a lapok hasábjain az ezredeshez, aki ellen különböző vádak emelt és többek között azt mondta, hogy

tudomása volt bizonyos panamákról, amelyek az ezredénél történtek.

Ranzenberger ezért a bíróságnál emelt vádat báró Prónay ellen.

MEGSZAVAZTA a jövő évi költségvetést

Kiseb viták után a permanens bizottság ma délutáni ülésén elfogadta az 1930. évi költségvetést

ARAD, szeptember 23. Ma délután öt órakor kezdte meg Aradváros permanens-bizottsága Lulai Cornel dr. polgármester elnökletével a város 1931. évi költségvetésének letárgyalását. A költségvetés egyes tételeit Berzovan János, a pénzügyi szolgálat főnöke olvasta fel. A bevételi részt a permanens-bizottság tagjai vita nélkül fogadták el, csupán Botioc Elek dr. intézett aziránt kérdést, megfelelő-e a reális helyzetnek a kataszteri illeték címen felvett 2 millió lejes bevétel. A pénzügyi hivatal főnöke közölte, hogy az idén annyi folyt be, mire Botioc dr. elfogadta a felvilágosítást. A kiadási tételeknél ismét Botioc dr. szólalt fel, aki keveselte a permanens-bizottság tagjai számára felvett 300.000 lejt s hivatkozva arra a munkára, amit a permanens-bizottság tagjai üléseken kívül kifej-

— **Megoperálták Zita egyik gyermekét.** Bécsből jelentik: Lequeitói hírek szerint Zita királyné egyik gyermekén, Rudolfon vakbélműtétet hajtottak végre. Az operáció sikerült.

— **Érdekes per Görögország ellen.** Szalonikiből jelentik: Egy Harmann nevű német állampolgár rendkívül érdekes pert nyújtott be a görög állam ellen. Hermann keresetében kijelenti, hogy felesége Constanzia császárnő, Androchinosz, Nizea császária feleségének a leszármazottja. A császári család nagykiterjedésű macedóniai birtok felett rendelkezett és ezen birtokát akarja most Hermann per útján megszerezni.

— **Laczay Endréné gyásza.** Sulyos csapás érte Laczay Endréné, a különösen jótékonyági mozgalmakból ismert aradi uriaszonyt, Laczay Endre bankfőtisztviselő feleségét: édesatyja: id. rétháti Kovacsics Gyula az elmúlt éjszaka életének 81. évében csendesen elhunyt. Kovacsics Gyula régebben Temesvármegye árvaszéki elnöke volt, majd 1913-ban nyugalmába vonult és Aradra költözött, ahol leányánál, Laczay Endrénénél lakott. A háborús években a vármegyei Vörös Kereszt Egyesület élén állott és lovagja lett a Vaskorona-rendnek. Az utóbbi időben visszavonultan élt és nemrégiben gyengélkedni kezdett. Ágynak dőlt, néhány nap óta pedig erősítő injekciókat kapott, amelyek egészen tegnap éjszakáig hosszabbították meg életét. Halálát Laczay Endréné kívül Kovacsics Dezső dr. volt békésmegyei főispán, özv. Ódor Béláné, Kovacsics Gyula dr. belügyminiszteriumi titkár, gyermekei, Kovacsics Gizella, dr. Kovacsics Caesar testvérei, Laczay Endre bankfőtisztviselő, a veje, valamint ifj. Laczay Endre, Laczay József dr. Laczay Antal, a kaposvári körház sebészfőorvosa, dr. Laczay Péter Arad-Csánád-Torontál vármegyei tb. szolgabírája, mint unokái gyászolják. Temetése f. hó 25-én délelőtt 10 órakor lesz a Str. Consistoriului (Batthyány-ucca) 12. számú ház alól. Halála osztatlan részvételt keltett Aradon.

Ma kezdtek meg nagy érdeklődés közepette a pör tárgyalását. Az ezredes feljelentésében

gyávának, árulónak és a királlyal szemben infóialtsnak

bélyegezte Prónayt. A megjelent tanuk száma oly nagy volt, hogy 10 percig tartott a névsor felolvasása. Maga Ranzenberger nem jelent meg a tárgyaláson. Valamennyi tanu kedvező vallomást tett Prónayra nézve. Főként a volt alezredes egy kijelentése körül forgott a vita. Ranzenberger szerint ugyanis Prónay kijelentette, hogy

a Habsburgok vérével akarja pirosra festeni a budai várat.

A tanuk kijelentették, hogy Prónay a kommunisták vérével óhajtottá azt a bizonyos befestést cszközölni. A tárgyalást holnap folytatják.

tenek, kérte, állapítsanak meg rendes havi fizetést a bizottsági tagoknak. Lulai dr. polgármester kifejtette, hogy a közigazgatási törvény szerint a permanens-bizottsági tagoknak csak részvételi díj jár azon ülések után, amelyeken résztvettek, mire a bizottság egyhangulag elfogadta ezt a tételt is. Az ülés további folyamán sorban olvasták fel az egyes tételeket, amelyek elfogadott a bizottság. Több felszólalás hangzott el, amelyek kifejtették, hogy a város új befektetések helyett folytassa a bel- és külvárosi uccák rendezését és kövezését, valamint igyekezzen az ivóvizet megjavítani. Lulai dr. válasza után a permanens-bizottság jelentéktelen változtatásokkal elfogadta az 1931. évi költségvetési tervezetet, amely október 10-én kerül a tanács elé.

— **Összehívták szerdára a szünügyi bizottságot.** Velcsov Géza dr. alpolgármester holnap délután öt órára hívta össze az aradi szünügyi bizottság tagjait ülésre. Az ülésen, amelyet a városháza kis tanácstermében tartanak meg, a színházi szerződés ügyét tárgyalják le.

— **Az amerikai banditakirály szabadlábon.** Newyorkból jelentik: Jack Diamondot, a híres banditakirályt, akit Németországból való kitoloncolása után Philadelphiában elfogtak, tegnap szabadon engedték, de egyszersmind kiutasították az ország területéről.

— **Meghalt Jacobi Gyuláné.** Váratlan halál ragadta el az élők sorából Jacobi Gyuláné, szül. Beda Teréz aradi uriaszonyt. Az általános nagybecsülésnek örvendő urinőt szívészélhűdés érte és ma hajnalban csendesen kiszenvedett. Jacobi Gyuláné, Jacobi fogtechnikus felesége, Brünnből származott Aradra és Brünnben ma is nagyszámu rokonsága él. Az Aradon általánosan ismert fiatal urinó halála rokonsága és ismerősei körében nagy megdöbbenést keltett. Temetése szerdán délután 4 órakor lesz a felsőtemető halottasházából. Engesztelő gyászmise folyó hó 25-én reggel 8 órakor lesz.

TAN SZER EK, körzők, táskák stb. „Consum“ könyvecskével **KEPPEL**-nél

— **Utazás Bucurestiből Párisba — a vonat alatt.** Párisól jelentik: A lyoni pályaudvaron elfogtak egy fiatalembert, aki a gyorsvonat egyik kocsija alól mászott ki. A fiatalember a rendőrségen elmondotta, hogy Plattsen Istvánnak hívják, tizennyolc éves és jugoszláv állampolgár. Bucurestiben a Párisba induló gyorsvonat egyik kocsija alá rejtőzött és így tette meg az utat Franciaországba. Utközben a magával vitt kenyéren és két liter boron élt. A rendőrség egyelőre őrizetbe vette a vállalkozó szellemű potyautast.

Egy előkelő bucuresti-i leány rejtélyes öngyilkossága

Háziorvosának rendelőjében megmérgezte magát — Nem sikerült megtudni az öngyilkosság okát — Nagy izgalom Bucuresti előkelő köreiből

BUCURESTI, szeptember 23. Titokzatos, eddig még fel nem derített háttérű öngyilkosság foglalkoztatja a főváros előkelő, nagyvilági életet élő társadalmi köreit, melyről a bucuresti-i lapok hasábjában emlékeznek meg. Az öngyilkosságot Bordea-Poenu Anna Mária feltűnő szépségű, alig 28 éves nő, a musceli csatákban elesett Gh. Poenu-Bordea ezredes leánya követte el. A tragédiáról egyébként a következő jelentésünk számol be:

A vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a fiatal urinő már több mint egy év óta orvosi kezelés alatt állott és hosszabb ideig a bucuresti-i Colectina-kórház ápolója volt. Miután kikerült a kórház kezelése alól, időközönként a Bul. Lascar Catargiu 25. szám alatt lakó kezelőorvosához látogatott el, aki figyelemmel kísérte betegségének fázisait.

A végzetes öngyilkosság is ennek az orvosnak a rendelőjében történt.

Szombaton délelőtt 11 órakor Bordea-Poenu Anna ismét kezelésre jelentkezett az orvosnál, aki azonban nem volt otthon. A fiatal urinő az orvos asszisztensjével beszélt és elpanaszolta neki, hogy a kezén egy szemölcs van, melyet ki kellene égetni. Az asszisztens erre nem vállalkozott és

— **Konferencia lesz a népszámlálás ügyében a temesvári kormányzóságnál.** Ma rendelet érkezett az aradi városházára a temesvári kormányzóságtól. A rendeletben felkérték a várost, delegáljon egy közigazgatási szakértőt a népszámlálási törvény műztes áttanulmányozására, miután ebben a kérdésben a közeljövőben konferencia lesz a temesvári kormányzóságon. Lufai Cornel dr. polgármester holnap intézkedik az ügyben.

— **Hindenburg a Rajnavidéken.** Koblenzből jelentik: A sajtóírók szerint Hindenburg október 10. és 11-én látogat el a Rajnavidékre. Az elnök, mint ismeretes, a legutóbbi látogatása alkalmával történt hidszerencsétlenség miatt halasztotta el utazását.

— **Zsarolás miatt letartóztattak egy aradi monopol-ügynököt.** Pár nap előtt Bokor Gy. Weitzer János-uccai lakos az uccán öngyújtóval akart cigarettára gyújtani, amikor hozzáugrott D. A. RMS monopol-ügynök és kikapta kezéből az öngyújtót, amely nem volt lebélyegezve. A monopol-ügynök nagy kellemetlenségeket helyezett kilátásba Bokornak, később azonban megengyhült és hajlandóan nyilatkozott „barátságos” úton rendezni a dolgot. Több ízben felkereste Bokor Györgyöt és pénzt kért tőle. Bokor tegnap megjelent a rendőrségen és feljelentést tett a monopol-ügynök ellen Faur komisszárnál. A rendőrség megfigyelte D.-t, aki tegnap is elment Bokorhoz. Erre azonnal őrizetbevették.

— **Varsóban letartóztatták az ukrán katonai szervezet parancsnokát.** Varsóból jelentik: Lembergi jelentés szerint ott letartóztatták Holovinszky Juliant, az ukrán katonai szervezet parancsnokát, akit a rendőrhatóságok már régebben keresnek. Holovinszky volt egyik szervezője annak a merényletnek, amelyet a lembergi keleti vásáron Wojciechovszky volt államelnök ellen követtek el, de az ő műve volt Sovinszky iskolafelügyelő meggyilkoltatása is.

— **Achmed Zogu egészséges.** Tiranából jelentik: Az albán király egészségi állapotáról elterjedt újabb riasztó hírekkel szemben, az Albán Távirati Iroda hivatalosan kijelenti, hogy Achmed Zogu király igen jó egészségnek örvend és a királyi palota kítatarozása után visszatér Tiranába durazzói üdüléséből.

— **Letartóztatták az Eskü-uti autókatasztrófa soffőrijét.** Budapestről jelentik: Az Eskü-uti borzalmas autókatasztrófa soffőrijét, Juhász Józsefet ma előzetes letartóztatásba helyezték. Juhász sérülten fekszik a kórházban, ahol kijelentették, hogy remény van Landstädter Pál és a soffőr felgyógyulására.

— **Szabadiábra helyezték a lóttáppanama három vádlottját.** Budapestről jelentik: A lóttáppanama ügyében letartóztatott Lühnsdorf Ferenc, Topiek Ferenc és Korab Antal vádlottakat ma szabadiábra helyezték

azt tanácsolta, hogy várja be az orvost, aki aztán a műtétet elvégzi. Amikor az asszisztens kiment, a beteg a rendelőben lévő szolgáltól az üvegszekrényben elhelyezett orvosságokról kezdett érdeklődni és amikor a szolgál egy pár percre elhagyta a rendelőt, elővett egy brómmal telt fiolát és annak egész tartalmát kiitta.

A visszatérő asszisztensnő már eszméletlen állapotban találta

és a rögtön odatelefont mentőkkel elszállíttatta a Colectina-kórházba. A délután folyamán az öngyilkos helyzete súlyosbodott és annak ellenére, hogy a leghíresebb orvosok szorgoskodtak ágya körül

anélkül, hogy egy pillanatra is visszanyerte volna eszméletét, tizenkét órai szenvedés után meghalt.

A vizsgálatot Gerota ügyész vezette be, azonban eddig semmi pozitívumot az öngyilkosság okáról megtudni nem sikerült. A kezelőorvost kétszer is kihallgatták, aki azonban semmi felvilágosítással sem tudott szolgálni az öngyilkosságra vonatkozólag. A vizsgálat az érdekes, az egész fővárost izgalomban tartó ügyben megbeszített erővel folyik.

— **Volt lengyel légionisták figyelmébe.** Ez év május harmadikán, a lengyelek nemzeti ünnepén, megalakult Budapesten a „Légionisták Társasága”, melynek célja magában foglalni azokat, akik a világháború alatt magyar részről a lengyel légiókban voltak. Azok, akik a Légionisták Társaságába jelentkeznek, illetve hitelt érdemlően igazolni tudják, hogy a légióban szolgáltak, megkapják a lengyel csapatkeresztet. Ezért is Poputh Árpád titkár felszólítja a volt légionistákat, azokat, akik még nem jelentkeztek, hogy küldjék meg a légióban volt beosztásuk, szolgálati idejük, leszerelésük, esetleg sebesülésekre vonatkozó adataikat Miklóssy Ferdinánd Leó elnök, Budapest, X. Szabóky-u. 58. címére.

— **A Mossóczy-telepi templomszentelés.** A keddi lapszámunkban megjelent „Felszentelték az új Mossóczy-telepi katolikus templomot” c. cikkkel kapcsolatban megemlítjük, hogy a felvonulásnál a Mossóczy- és Gutzjahr-telepi iskolásfiúk és fehérruhás leányok pápai szallaggal feldiszítve állottak sorfalat, Pintér Ilonka tanítónő vezetésével.

A divat szenzációi

Őszi divattudósítás

Sok eredeti ötlet, csillogó effektus, a színek új művészi csoportosítása, az anyagoknak újszerű beállítása jellemzi az ezidei őszi divatot. Nemcsak az új anyagok tömegét hozták a divat párisi mesterei, hanem már ismert anyagoknak — mint a tweednek — új, élénk színek kombinációjával, az eddigiól eltérő karaktert és nevet adtak. Ezt a szövetet Rodier kreálta és „rodaflex”-nek keresztelte. Ennél a szövetnél az alapszínbe két, vagy három színes fonál van beszöve és szövése rendkívül szép és újszerű. A másik slágere Rodiernek a „bourraspor”, melynél fekete, vagy más sötét alapszínbe fehér szálak vannak beszöve.

Az őszi szezon újítása, hogy a nappali ruházatban a gyapju erősen háttérbe szorította a selymet. A nap minden szakában gyapju a divat. Az újdivatu ruhaszövetek tág, lazatrikószerű szövetek, lágyak és tulnyomó részben mintások. A minták rendszerint sötétebb alapszínűek, mint a szövetek, de a minták között vannak kockák, megszakított vonalak alakjában és a beszótt fehér műselyemszálak által csillogó, ezüstös hatást keltenek. A minták azonban nem mindig ilyen kifejezetten, sokszor elmosódottak, egy-egy színes, vagy fehér fonál van átszöve az alapanyagban, egy kicsiny darabon feltűnik, ezután ismét elvész. Ezt az anyagot, mely a selyem flamengákra emlékeztet: gyapju flamengának nevezik.

Új szövetkreáció a „buklé”, melynek alapanyagából relieyszerű csomók (Noppe) emelkednek ki.

A köpenyszövetek új divatszínűi, a barnának több árnyalata: a csokoládé, vöröses barna és az árnyékszerű feketés-barna, a fekete, a sötétzöld, amit Patou „Patou's new green”-nek nevez, a kék és világos feketef (Marinenblau), az ezüstös hatású fekete-fehér és kevés borvörös (oxenblut).

A ruhaszövetek színei élénkebb pasztell színek: barna, zöld, bordó, piros, borvörös, kék.

Selyemben ismét divatos a flamenga, de nem nyomott, hanem szövött mintákban és könnyebb, ruhára alkalmas minőségben. Sima selymekben nappal legkedveltebb a crepe marocain és crepe tüilis, este főleg fényes selymek különösen a crepe satin. Az estélyi színek: igen sok fehér és fekete, türkiz-kék, rózsaszín, zöld, piros. Az estélyi ruhákhoz rövid estélyi kabátkát hordanak velour-chiffonból, vagy aranybrokátból.

Hosszu évek után, újból nagy divat a bársony és pedig úgy ruhákra, mint köpenyre.

SPORT KÖZLÖNY

JÁTÉKOST SZÖKTET A RIPENSIA...

A debreceni Semmler két román sportvezérrel autón robog a határ felé... — A szökés nem sikerült — Semmler szerződését felbontotta a Boesckay

DEBRECEN, szeptember 23. Debrecennek, de egyben a magyar labdarúgásnak, a mai napon érdekes sportszenzációja támadt. A szenzáció szoros összefüggésben van Románia első profi football-csapatának, a Ripensianak megszületésével és működésének első etappjaival: — az újdonsült profialakulat játékosait és játékoszöktetést követett el, ami ugyan nem újszerű a football világtörténelmében, de mindenesetre akárhány előfordulásában is megrázkóztató.

Amint debreceni tudósítás beszámol, a Temesvárott megalakult Ripensia meg akarta szöktetni Semmler Gusztávot, a Boesckay ismert összekötő játékosát, kiről tudni kell, hogy Temesvárról származott el Magyarországra: Debrecenbe, ahol még jobban kifutotta formáját és megbecsült játékosa lett csapatának. A Ripensia pedig főleg azokat a játékosokat kívánja fölszíni, akik Temesvárról kerültek ki külföldre. Néhány hónappal ezelőtt már sűrűn beszéltek Tenzer visszajöttéről, Barátkyról, Telákyról stb., akikre mind számítnak Temesvárott és ugylátszik a mende-mondákat odaát most

kívánják a megvalósulás stádiumába juttatni.

Ma ugyanis nagyváradi autó kereste fel Debrecen s benne két román sportvezér Semmlert, akivel hosszasan tárgyaltak. Ennek eredményeképpen Semmler egyszerre, anélkül, hogy bárkinek is szólt volna, beült a két román sportvezérrel a nagyváradi kocsiba és elrobogtak mindannyian a határ felé. A Boesckay egyik vezetőségi tagja szerzett csak tudomást a dologról, de ekkor már Semmler sehohsem volt a városban. Erre gyanút fogott a Boesckay embere és telefonált a magyar határrendelőktséghez, hogy Semmler nem-e lépte át a határt. Gyanúja nem volt alaptalan, mert Semmler a határ-ittlépést — megkísérelte, azonban utlevélének szabálytalansága miatt a szökés nem sikerült.

A Boesckay az eset fölött nyomban megítélő bíróságot tartott, amely leszögezte, hogy a jövőben nem érez bizalmat Semmler iránt és ezért szerződését az ő hibájából egyoldalulag felbontja. Semmler tehát szabad. Nem kell érte lelépést adni, a Boesckay odaadja már ingyen is a Ripensianak, amelynek működéséről ezek után külföldön vajon milyen vélemények lehetnek?

Uj házassági és szerelmi morál Hadüzenet a hamis morálnak — A tudás és felelősségérzet — A szerelemnélküli házasság és a házasságnélküli szerelem — A bécsi kongresszus problémái

A bécsi szekszuális kongresszus egyik legkiválóbb tudós tagja, dr. Hirschfeld professzor érdekes interjú adott a szekszuális erkölcs problémáiról.

— Két évvel ezelőtt alakult meg a szekszuális reformok világligája — mondotta Magnus Hirschfeld. Ennek a ligának a célja, mint neve is elárulja, az, hogy a nemi élet különböző problémáit alaposan megvizsgálja és azután felvessen olyan lehetőségeket, amelyekkel a szekszuális életet, most szabályozott törvényeket és szokásokat javítani lehetne. Ez a kongresszus is ezzel a témával foglalkozik. En azt hiszem, hogy szép sikereket fogunk elérni. Az embereknek a nemi dolgokkal szemben való állásfoglalása lényegesen modernizálódott és megokosodott az utóbbi évtizedekben. Emlékszem, 1900-ban résztvettem a bécsi nemzetközi antialkoholista kongresszuson. Egy kiváló egyetemi orvostanárral ismerkedtem itt meg és a szekszuális problémák kerültek szóba. A kitűnő tudós elmondta, hogy éppen előző nap égette el híres Krafft-Ebing-kötetét, a „Psychopathia Sexualis“-t. Csodálkozásra elmondta, hogy serdülő gyermekei már nagyon kezdenek érdeklődni szekszuális kérdések iránt és fél, hogy kezükbe kaparinthatják a könyvet, amely „ártana“ nekik.

— Így beszélt még harminc évvel ezelőtt egy komoly tudós!

— Azóta sok minden megváltozott. Az olyan szavak, mint „szekszuális, erotikus, nemi“ ma már nem jelentenek tabut, a rendes polgárok nem rémülnek el a hallatukra, de még mindig sok kívánnivaló van, még mindig nem sikerült teljesen meggyőzni a nagy tömegeket arról, hogy a szekszuális dolgok alapos ismerete az ifjúságot nem rontja el, hanem ellenkezőleg, *jobbá és egészségesebbé teszi.* Még mindig rengeteg ember esik áldozatul a *hamis nemi erkölcsnek, a szekszuális tudatlanságnak és türelmellenségnek.* Ez pedig a hivatalos morál büne. Ez a morál azt tartja, hogy az ember szerelmi élete csupán a fajmentés eszköze lehet, nem pedig természetes, öncélú szükséglet. Minden olyan szerelmi megnyilatkozást, amely nem irányul közvetlenül a szaporodásra, erkölcsstelennek bélyegeznek a hivatalos erkölcs öreik. A nem házassági férjaktól és nőktől, főleg az utóbbiaktól teljes önmegtartóztatást követel ez az erkölcs és elfelejti azt, hogy a gazdasági viszonyok sok-sok millió férfi és nő számára *lehetetlenné teszik a házasságot,* vagy pedig csak nagyon későn teszik lehetővé. A hivatalos morálra jellemző, hogy a legmélyebben elítél minden szabad szerelmi viszonyt, a hivatalos prostitúcióval szemben viszont sokkal türelmesebb és engedékenyebb. Ez a morál megbélyegzi a fogantatást és születést megakadályozó eljárásokat akkor, amikor Európában hatmillió munkanélküli nyomorog. Ez a morál arra kényszeríti az embereket, hogy életük végéig megmaradjanak egy szerencsétlen, kölcsönös gyűlölködéssel telített házasság igájában, ez a morál másodrendű állampolgároknak, csaknem törvényen kívül állónak tekint a leányanyákat és a természetes gyermekeket, ez a morál nem akadályozza meg a degenerált embereket abban, hogy szaporodjanak és még degeneráltabb utódokat hozzanak a világra. A nemi élet szerencsétlen, beteges megnyilatkozásait egyszerűen *bűnnek* deklarálja s az államhatalom *törvényekkel bünteti.* A nemiség még mindig a legnagyobb szegényt jelenti, minden meztelenség hivatalból üldözendő és az erkölcsök javításának egyetlen hivatalos eszköze az, hogy a szekszuális életet őszintén ábrázoló produktumokat *elkobozzák.*

— De már kezd kialakulni az *új szekszuális morál.* Ennek az új erkölcsnek az alappillére a nemi kérdések alapos ismerete és a nemi felelősségérzet. Mind a kettőt az okos, intelligens nevelésnek kell az emberben kifejlesztenie. Az új nemi morál is a családot tartja a nemi élet természetes központjának, de — *mint Ellen Key egy kitűnő munkájában írja —*

a szerelemnélküli házasságot erkölcsstelennek tartja, mint a házasságnélküli szerelmet. Ezen az alapon az új morál követeli a teljes törvényes egyenjogúságot a leányanyák és a természetes gyermekek számára és éppen olyan tiszteletet követel a valamilyen okból házasodni nem tudók szerelmi életének, mint a házasságnak. *Míg a régi morál a prostitúciót szükséges rossznak tekintti, mi szükségtelen rossznak tekintjük, amelyet a nemi élet megfelelő rendezésével meg lehetne szüntetni.* Ami pedig a degenerált, beteges embereket illeti, őket sem akarjuk megfosztani teljesen a szerelmi élettől — amennyiben nem sértik meg *más emberek szerelmi önrendelkezési jogát.*

— Nem szabad megengedni az államnak, hogy brutális kézzel nyúljon bele felnőtt emberek legjelszkrétebb, legprivátabb ügyeibe. Az új morál *tiltakozik a házassági és szülési kényszer ellen.* Mi tudományos alapon akarjuk a szerelmi életet egészségesebbé és igazságosabbá tenni.

Színház — Irodalom — Művészet Több pesti művész vendégszerepel a jövő szezonban Aradon

Honthy Hanna, Lábass Juci, Vaály Ilona, a Góth házaspár, Hegedüs Gyula, Beregi Oszkár, Sarkady Aladár vendégszereplései.

Az aradi színház művészszemélyzetének ismeretessé vált névsora várossszerte kellemes hatást keltett Aradon. A közönség megnyugvással vette tudomásul, hogy a teljesen új színészanyag a legjobb szezonnak nyújtja garanciáját. Különösen Kondor Ibolyának, a kitűnő primadonnának leszerződötése jelent értéket és ezt a közönség teljes egészében honorálja is. A Színpartoló Egyesület közönségszervező akciója így a legjobb előjelek között folyik és előreláthatólag a Színpartoló Egyesület vezetőségének sikerülni fog ismét divattá tenni az aradi magyar színházat.

Ma Szendrey Mihály megérkezett Budapestről és az útja kapcsán gondoskodott arról is, hogy több neves budapesti művész a szezon folyamán Aradra látogasson. Sikerült így lekötnie Honthy Hannát, a legnagyobb pesti primadonnát, Lábass Jucit, Vaály Ilonát és a Góth házaspárt. Góth Sándoron kívül Hegedüs Gyula, Beregi Oszkár és Sarkady Aladár jönnek Aradra a szezon folyamán vendégszerepelni a férfiak közül. A felsorolt színészek közül minden hónapban kettő látogat el Aradra, hogy úgy az operett-, mint a prózadarabok közönségének meg legyen a maga kivételes estéje.

Az aradi nőegyletek és minden társadalmi alakulat által támogatott színházmentő mozgalom napról-napra jobban érezteti hatá-

sát és így szükségessé vált, hogy már hosszabb idővel az október 4-re tervezett színház-megnyitó est előtt megkezdje működését a magyar színház elővételi pénztára. A pénztár megnyitásának időpontját néhány napon belül közölni fogjuk. Hogy a közönségből annak a rétegnek is módja legyen a tavalyi árakkal szemben 30 százalékos kedvezményt biztosító szelvényfüzetek megvásárlására, amelyeket a mozgalom kapcsán nem sikerül személyes látogatásokkal a füzetek akciójába bekapcsolni.

* A budapesti színházak heti műsora. Kamaraszínház. Csütörtök (K. bérlet): Elga, Szerda: A nők barátja. Péntek: Az új földesúr. Szombat: Azra. Vasárnap délután: Nem élhetek muzsikaszó nélkül. Este: Miss Hobbs. Hétfő: Azra. Kedd: Amihez minden aszszony ért. — Vígyszínház. Szerda, péntek, szombat, vasárnap: A szent láng. Csütörtök: Liliom. Magyar Színház. Szerda, csütörtök: A gyöngye nem. Péntek: A világ könyvelője (először) Szombat, vasárnap: A világ könyvelője. Hétfő: A gyöngye nem. Belvárosi Színház Szerda, csütörtök, szombat, vasárnap, hétfő: Egy leány, aki mer. Kedd, péntek, vasárnap délután: Fruska. — Városi Színház. Csütörtök, vasárnap délután: Az első tavasz. Szerda: A szeviat borbély (Alpár Gitta vendégfelléptével; D. bérlet). Péntek: Rigoletto (Alpár Gitta vendégfelléptével; B. bérlet). Szombat, vasárnap este: Lili bárónő. — Király Színház. Egész héten minden este: Poldi. Vasárnap délután: Viktória. — Fővárosi Operettszínház. Egész héten minden este és vasárnap délután: Csodabogár. — Uj Színház. Egész héten minden este: A Dreyfus-ügy. Andrássy-uti Színház. Egész héten minden este: Módygyaszay, Fejes, Csontos, Békefi, Kókény, Páger, Peti, Rudó, stb.: Megcsallak, mert szeretlek. Egy völgyény — aki hü, stb. Békefi konferál. (Kezdeté 9 órakor. Vasárnap és ünnepnap délután 4-kor és 9-kor) — Torézkörúti Színház. Egész héten minden este: III. Konrád. Mondia a szemébe. A mider. Pénzt vagy életet. Hungária kikapott. Irjon operettet. Monsieur!, stb. (Hétköznap 9-kor, vasárnap és ünnepnap 4-kor és 9-kor. Bethleutéri Színház. Egész héten minden este: Uj műsor. Kornai Berta, Érczkövy, operett, vigjáték, magánszámok, Kezdeté 6 és 9-kor).

* A Kölcsey-Egyesület a Kulturpalota könyvtáráért. A Kölcsey-Egyesület tagdíjaiból nemcsak felolvasásokat rendez a helybeli kulturházakban, hanem állandóan gyarapítja tudományos és szépirodalmi művekkel a Kulturpalota országos jelentőségű könyvtárát. Járattja a könyvtár olvasótermébe a természettudományok és a szépirodalom értékes magyar folyóiratait. A nyári szünetben a Kölcsey-Egyesület a saját vételein kívül két nagy adománnyal gyarapította a Kulturpalota könyvtárát. Dr. Krenner Miklós ajándékából legnagyobb részét történelmi tárgyú, 163 kötet jutott újabban a Kulturpalota könyvtárába. Dr. Balogh Jenő, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára a Kölcsey-Egyesület kérésére folyóirataiból, eredeti és fordított műveiből, melyeket a háború befejezése óta kiadott, 339 darabot küldött, azon ígérettel, hogy a Kölcsey-Egyesület kívánságára ezután is ingyen adja meg a Magyar Tudományos Akadémia kiadványait.

* Árlejtés az aradi színház ruhatárára és büfféjére. Szendrey Mihály színházgazdát, az aradi Színpartoló Egyesület égisze alatt pályázatot hirdetett az aradi színház ruhatárának és büfféjének bérletére. Irásos ajánlatok, amelyekben a megajánlott évi bérösszeg és a fizetési feltételek pontosan feltüntetendők, Vas Gusztáv színpartoló egyesületi elnök, Bulev. Regele Ferdinand 6. szám alatti lakására küldendők.

* Norma Talmadge házassága. Buster Keaton felesége elmondta a Színházi Élet munkatársának, hogy csak Norma Talmadgenak szerelmi történetét, hogyan vált el a filmsztár férjétől, a milliárdos amerikai film-magnástól és hogyan lett a felesége egy éhező filmstatistának. A Vígyszínház és az Ujszínház újdonságainak legérdekesebb jeleneteiről közöl fényképet Ince Sándor hetilapjának új száma. A Színházi Élet egyes számainak ára 40 lej, negyedévi előfizetési díj 450 lej. Kiadóhivatal: Budapest, VI., Aradi-uca 8.

Ember a hajtok előtt tragikomikus konferánza és számtalan egyéb aktuális terzi élvezetessé az erdélyi Garabonciás legújabb számát. Ára számonként 8 lej, félévre 100 lej, miből 10 százalék a borsai tűzkárosultaké. Kiadóhivatal: Cluj, Str. Saguna 8.

A szerkesztésért ideiglenesen
SALGÓ HENRIK
felel.

INGYEN KAPJA

o hó végéig

AZ ARADI KOZLONY-t,

ha ma megrendeli.

Az előfizetést csak 1930.
október 1-től számítjuk.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Olasz kereskedők telepedtek le Erdély nagyobb városaiban

Intenzívebbé teszik az Olaszországba irányult élőállatexportot — Az olasz-román kereskedelmi szerződés kedvező hatása

A nemrég életbe lépett olasz-román kereskedelmi szerződésnek máris mutatkozik a kedvező hatása. A nemrég még panaszkodó marhatenyésztők és állatexportőrök az olaszokban kitűnő vevőket találtak és már a múlt hónapi élőállatexport az ezer vagonra emelkedett. Több olasz kereskedő telepedett már le Erdély fontosabb kereskedelmi centrumaiban, hogy intenzíven megkezdjék a román marha Olaszországba való szállítását. A szeptember első tíz napjában Erdélyben tartott vásárokon csak Olaszország részére mintegy 1000 darab ökröt és 500 borjút adtak el. Az

olasz-román szerződés máris kedvezőtlen hangulatot váltott ki a magyarországi élőállat-exportőrök között, mivel a román állatexport növekedésével, a Magyarországról Olaszországba szállított marhák száma szemmel láthatólag csökkent. Az eddigi 500 darab heti átlaggal szemben, a mostani szállítás 200 darabra esett. A MÁV az állatexport föllendítése érdekében elhatározta, hogy minden újabb szállítási díjemelést nélkül engedélyezi, hogy az exportra szánt állatokat végig MÁV-vagonokban szállítsák olaszországi rendeltetési helyükre.

Olcsóbb lesz a gyémánt

AMSTERDAM, szeptember 23. Az amsterdami gyémántkőszőrösök nagy pompával fogadták a délafrikai gyémántföldek miniszterét, A. Y. J. Fourio-t, s az Acher-cég — a legelőkelőbb gyémántbányatársaság — 400 terítékes bankettet adott, amilyen nemcsak a gyémántkőszőrösök, de az ékszerészek is képviselve voltak. A bankettet megelőzőleg a délafrikaiak az amsterdami gyémántkőszőrösökkel tanácskozást tartottak. Ezen, az egész délelőttöt felölelő konferencián Fourio részletesen beszámolt mindarról az intézkedésről, amelyet a délafrikai kormány a gyémánttelepek hazájában legújabbán tett.

— Állami értékelő-irodát állítottak fel. — mondotta — s ennek az irodának feladata a nyers gyémántkővek értékét megállapítani. Sok visszaélésnek lehet így majd az elejét venni s elérhető lesz az is, hogy a nyers drágakő olcsó beszerzési áron kerülhet a gyémántkőszőrösökhöz, a gyémántokat így majd az ékszerészek is olcsóbban kaphatják, az olcsóbb áruval pedig remélhetőleg több üzletet köthetnek, vagyis rövidesen a gyémánt ára lényegesen csökkenni fog.

— Helyi valutaárak. Valuták: Budapest 29.60, Bécs 23.90, Berlin 40.25, Zürich 32.60, Páris 6.60, Prága 5, New-York 168, Milánó 8.90, London 817, Belgrád 2.98. Devizák: Budapest 29.47, Bécs 23.80, Berlin 40.27, Zürich 32.61, Páris 6.64, Prága 5.00, New-York 168.20, Milánó 8.84, London 819.

— Románia megkapja a népszövetségi kölcsönt. Bucurestiből jelentik: Kormánykörökből vett értesülés szerint, Titulescutól távirat érkezett, melyben a londoni követ közli, hogy a népszövetségi kölcsön, melyet Románia kért, kedvező mederben halad és meg is kapja az ország.

— Elsimitják a román-görög gazdasági ellentéteket. Bucurestiből jelentik: A jövő héten román kereskedelmi bizottság keresi fel Athént, ahol görög delegációval fog összeülni a felszínen lévő és különösen kereskedelmi szempontból aktuális ügyek elintézése céljából. A tárgyalások egyszersmind a legutóbbi román-görög ellentétek elsimitását is kívánják szolgálni.

— Csökkent a kukoricával bevetett terület Romániában. Bucurestiből jelentik: A most közzétett hivatalos statisztika szerint az 1930-

Október 1-én

új előfizetést nyitunk az „Aradi Közlöny“-re

Kérjük azokat az előfizetőket, akiknek előfizetése lejárt, vagy hátralékban vannak, hogy sürgősen ujtsák meg előfizetésüket, illetve egyenlítsék ki tartozásukat, nehogy a lap küldésében fennakadás álljon be.

ban kukoricával bevetett összterület 4 millió 497.000 ha., átlagos 889 kg. produkcióval. Ez a termés mintegy 395.000 vagonra tehető. Összehasonlítva az 1929-es 640.000 vagonos termékkel, ez az esés 38.3 százalékos veszteséget jelent. A termés csökkenése által okozott deficit több, mint 7 milliárd lej jelent.

— Súlyos áldozatokot követel a mezőgazdák szánálása az ipartól és kereskedelemtől is. A geni Népszövetség ülései fele fokozott érdeklődéssel fordult Európa egész gazdasági világa, mert a bucaresti sinai-i és brassói agrárkonferenciák után ezen az ülésen döntő eseményeket vártak az agrárkrízis problémáinak megoldását illetően. Az európai gazdasági válságban, valamint a belföldi gazdasági krízisben való eligazodáshoz minden üzletembernek szüksége van, hogy hetenként elolvassa a Consum közgazdasági újságot, mert nemcsak a legújabb eredményekről szerez értesülést, hanem hasznos tanácsokat és utabiztosításokat kap, amelyekkel üzletkötéseinek hasznosíthat. Kérjen mutatványszámot a kiadóhivataltól: Cluj, Str. Iuliu Maniu 3.

Száz év előtti postaszolgálat Arad külvárosaiban

Három négy nap múlva, csak külön díjazásért kézbesítik a leveleket. — Felterjesztés a postavezérigazgatósághoz. — A vasúti postafőnök nyilatkozata.

ARAD, szeptember 23. Még annak idején, amikor Aradhoz új területeket csatoltak, súlyos problémaként vetődött fel a postai szolgálat kibővítése, az Aradhoz csatolt területek megfelelő számú postással való ellátása. Ennek a kérdésnek a megoldása, elintézése még ma is csak a kezdet stádiumában áll. Az Ó- és Ujmikélaka és a Mikélaka és Zsigmondháza között elterülő kolóniákon lakó emberek, a most már Aradhoz tartozó Buzsákiak, a Gutzjahr-telepek, sőt még a Gájak is három-négy napos késéssel kapják meg a — néha bizony igen fontos, akár ajánlottan is föl adott — leveleket. Az ezekre a helyekre címzett levelek rendszeren a városházára kerülnek, ahonnan azokat aztán szétosztják a mezőrendőrök között, akik egy-egy levéllel nem fáradsanak és csak akkor hordják ki azokat, mikor tarsolyukban már nagyobb mennyiségű levél gyűlt össze.

Eles világot vet erre a tarthatatlan, valahogy a múlt századra emlékeztető állapotra a gáji helyzet. Gájnak tudvalevőleg külön postahivatala van. Azonban külön postása nincs. Van ugyan egy Nyizsni Lajos nevű postai küldőnc, akinek 300 lej havi fizetésért az a kötelessége, hogy a vasúti postahivatal és Gáj között úgy a csomag-, mint a levélforgalmat lebonyolítsa. Azonban a levelek kikézbesítését már csak privátszívből és szorgalomból teszi, amiért aztán a gájiaktól — a postabélyeg intézménye ellenére — rendszeren valami anyagi ellenszolgáltatást kap.

Ezzel a kérdéssel kapcsolatban beszélgetést folytattunk Ioanovici Emil vasúti postafőnökkel, aki munkatársunknak a következő kijelentést tette:

— Teljesen tisztában vagyok a jelenlegi tarthatatlan helyzettel. Én még annak idején, mikor az említett területeket Aradvároshoz

csatolták, felterjesztést intéztem a posta vezérigazgatósághoz, kérve az aradi postáslétszám szaporítását. Minden remény meg van arra, hogy erre a felterjesztésre a válasz még a jövő hónap elején megjön és ezzel megoldást nyer ez a bizony már elég hosszú idő óta húzódó ügy.

A postafőnök nyilatkozata mindenesetre megnyugvással fogja eltölteni az érdekelteket, akik most már remélhetik, hogy ez a rájuk nézve nagyon fontos kérdés rövid időn belül meg lesz oldva.

Fórum

Tisztelt Szerkesztőség! Ismerve az Aradi Közlönynek a közönség érdekében kifejtett eredményes működését, amellyel az éjjeli hangos rádiózás megszüntetésében tevékeny részt vett, bátrak vagyunk a tisztelt Szerkesztőség figyelmét az éjjeli csendháborítás egy újabb módozatára felhívni. A Calca Saguna (Varjassy Lajos-ucca) és a Demeter-ucca lakói minden éjszaka többször is felriadnak arra, hogy az egyik háztulajdonos kutyái, amelyeket eddig a házban tartott, most az udvaron rendeznek hátborzongató koncertet minden éjszaka, hangos ugatásukkal és keserves vonításukkal az egész környék lakosságának nyugalmaát megzavarják és különösen a gyerekek rémülöznek, álmukból felriadva, úgy hogy alig tudjuk őket megnyugtatni. De a felnőttek is, akik egész nap nehéz munkával keresik a kenyerüket, szeretnék az éjszakai órákat a pihenésnek szentelni. Tekintettel arra, hogy az illető háztulajdonos írásbeli felszólításunkra sem reagál, kérjük az igen tisztelt Szerkesztőséget, szíveskedjék a harmadik kerületi rendőrség figyelmét felhívni e türelmetlen helyzetre. Szíves közbelépésükért köszönetet mondanak: A Varjassy Lajos-ucca és Demeter-ucca lakói, az Aradi Közlöny hű olvasói.

Fizessen elő

a legnagyobb magyar lapra, az

UJSÁG-ra

leggyorsabb hirsolgálat, a legjobb munkatársak:

Kóbor Tamás, Márai Sándor, Lynkeusz, Szomoró Emil, Pünkösti Andor, Elek Artur és a magyar irodalom legjobb erdei írják a lap minden sorát.

Előfizetési ára:

Egy hóra . . . 200 lej

1/4 évre . . . 500 lej

Előfizetéseket felvesz:

PALLAS HIRLAPIRODA, Cluj.

160 lej

6 darab

művészi levelező-lap fénykép

Stojkovits és Békés

P. Avram Iancu
(Szabadság-tér)

Tűzkatasztrófia Bácsfalu községben

Öt ház egész évre szóló gabona- és takarmány-termést elpusztult — A község tűzifecskendője felmondta a szolgálatot

Marosillyéről jelentik: Tegnap este 8 órakor Marosillye község lakosságát tűzriadalom verte ki házaiból. Pár perc múlva kiderült, hogy a tűz nem Marosillyén pusztult, hanem a községtől alig pár kilométernyire lévő Bácsfalu házaiban. A lakosság Pop Victor főszolgabíró és Furdui Viorel jegyző vezetésével kocsikon és autókön a szomszéd község segítségére sietett. Amikorra kiértek, Bácsfaluban már öt ház lángban állott.

Ilia község tűzifecskendője a legváltóságosabb pillanatban felmondta a szolgálatot és csak a két kis kézifecskendő működött volna, ha a környék összes kutaiból az első öt percen belül ki nem fogyott volna a víz. A mentés munkája így csak a tűz lokalizálására és a szomszédos házak megmentésére szorítkozott. Ez a munka teljes mértékben sikerült is, de az öt szalmafedélű ház porrá égett és abból semmit sem lehetett megmenteni.

A szerencsétlen emberek minden berendezése, egész évre szóló gabonája és takarmánya a tűz martaléka lett. A vizsgálat megállapította, hogy a tűz Orsa József kamrájában keletkezett olyképpen, hogy Orsáné gyertyával a kezében ment oda pálinkát inni és az égő gyertyát ott felejtette. A pusztító tűzvész táján tanulságul szolgál majd Marosillye község vezetőségének, hogy végre rendbe szedje a csődöt mondott tűzoltófelszerelést. Mint értesülünk, a lakosság körében gyűjtés indult meg a fecskendő megvásárlásához szükséges összeg előteremtéséhez.

Rádió műsor

— Romániai idő. —

SZERDA, szeptember 24.

Bucuresti. 13. Gramofon. 16. Luca-zenekar. Román zene. 17.30. Shilton baritonénekesei dalai. 18. Rádiózenekar. 20. Gramofon. 21. Ghiga. hezedümművész Fauré szonátáját játssza. 21.45. Baumann-Radulescu énekesnő előadása. 22.15. Ciolac zongoraművész játéka. Budapest. 10.15. Gramofonhangverseny. 1.05. A m. kir. 1. honvédségzenekarának hangversenye. 5.10. Molnár Endre novellái. 6. A Székesszék városi Zenekar hangversenye. 7. Meister Ferenc dr. előadása: „Kossuth Lajos és a szabadságharc többi menekültjeinek viszontagságai Törökországban”. 7.35. Olasz nyelvoktatás (Gallerai Bonaventura). 8. Magyar dalest. Nádor József és Dirner Gusztáv dr. dalai. Közreműködnek: Lőrinczy Vilma, a m. kir. Operaház tagja és László Imre. Kísér: Sovánka Nándor és cigányzenekara. 9. Hangverseny. Közreműködnek: Richard Krottschak (gordonka) és Otto Schulhof (zongora), a wien rádió művészei. 10. Tóth László dr. felolvasása: „Vigeland, a norvég Michelangelo”. 12. debreceni Kiss Lajos és cigányzenekarának hangversenye a Gellért-szállóból. — Belgrád. 18.30. Jazz. 21. Dalok. 22.15. Házinégyes. — Prága. 12.15. Gramofon. 21. Lövészegeti zenekar. 22.25. Bruckner: Vonósötös. — Wien. 12. Mindenféle tánczene gramofonon. 13. Cerdá-zenekar. 16.20. Morawetz-zenekar. 18.30. Beethoven és a népzene. 21.05. A Concordia Lehar-ünnep. közvetítés a nagy hangversenyteremből: a wien filharmonikusok játéka Lehar vezetésével. Közreműködnek: Tauber Richard kamarazenesor és Schwarz Vera kamarazeneső. Utána a Korogóid-jazz játéka, Petrov Emil énekes közreműködésével.

CSÜTÖRTÖK, szeptember 25.

Bucuresti. 13. Gramofon. 16. Moscovi-zenekar. Könnvi zene. 17.30. Jonescu zongoraművész játéka. 18. Dinicu-zenekar. Könnvi és román zene. 20. Gramofon. 21. A rádiózenekar szimfonikus hangversenye Czarna csellóművész játékaival. 21.45. Pop Lia operazeneső dal- és áriaestje. 22.15. Szimfonikus hangverseny. 23. Tánczene a Lidó-medencéből. — Budapest. 10.15. Hangverseny. 1.05. Az Országos Postászenekar

hangversenye. 5. Rádió Szabad Egyetem. 6.45. Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye. 8. Angol nyelvoktatás (J. W. Thompson). 8.35. Dr. Rausch Géza előadása: „Európa egyesítésének eszméje a történelem során”. 9. A m. kir. 1. honvédségzenekarának hangversenye. 10.30. A Melles magyar vonósnegyes hangversenye. Majd: Gramofonhangverseny. Belgrád. 18.30. Délutáni zene. 21.30. Ljubljana. 23.45. Operaszíndarabok, a házinégyes előadásában. — Prága. 12.15. Gramofon. 13.20. Rádiózenekar. 18. Délutáni zene. 20.35. Énekötös. 21. Langer: Szent Vencel c. színműve a Studióból. 23.15. Orgonazene egy moziból. — Wien. 12. Wolfsthal-zenekar. 14.10. Hires énekesek gramofonja. 16.20. Silving-zenekar. 21.05. A écsi Biedermeyer-korszak. 22. Bauerfeld: „Az örök szerelem című egyfelvonásos vígjátéka. Utána Lichtenberg: „Az örök becsapás” című színműve négy jelenetben. 22.50. Gottesmann-négyes játéka. Utána gramofontánczene.

Az Aradi Közlöny apróhirdetéseinek gyűjtőhelyei

A hirdető közönség kényelmére Aradon az alábbi helyeken gyűjtőhelyet létesítettünk, ahol ugyancsak az apróhirdetések naponta d. u. 5 óráig adhatók fel.

Naményi-féle papírkereskedés, volt Weitzer János-ucca.

Biheller-dohánytözsde, volt Andrássy-tér 16.

Karácsonyi-dohánytözsde, volt Weitzer J.-u.

Dohánytözsde volt Kossuth-u. 4 szám.

Juhász Gábor fűszerüzlete v. Orczy- és Dezső-ucca sarok.

Dohánytözsde, Zsidótemplom-épület.

Akinek tehát az Acsev-palotában levő kiadóhivatalunk nem esik útjába, apróhirdetéseit gyűjtőhelyeinken eredeti áron adja fel, mely lapunk másnap számában feltétlenül meg fog jelenni.

APRÓ HIRDETESEK.

AZ APRÓHIRDETESEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8. Illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szó hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kiírt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magát, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető megváltoztassa. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdézősközlésre válaszolunk. Állatokat jellegű levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetések vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

▲ ▲ HIRDETESEKET DÉLUTÁN 5 ÓRÁIG VESZÜNK FEL ▲ ▲

ALKALMAZÁS.

KIFUTOLÉÁNY megbízható — lehetőleg bioiktivel — telvételek. Jelentkezni 24-on Str. Consistoriului 12., l., d. e. 10—12 között.

EIN sehr intelligenter deut.-ches Fräulein sucht Stelle neben Kinder. Adresse an der Administration des Aradi Közlöny. 3934

LAKÁS.

HARÓRSZOBÁS, fürdőszobás lakást keresek a belvárosban. Évi 36.000 lej fizetek. Címeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 1284

KÉT szoba, konyha 1-ső emeleti lakás a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

OTSZOBÁS modern lakás kiadó v. Szabadság-tér 3. sz. 3846

Kiadó

négyszobás, fürdőszobás, konyha lakás éléskamrával és pincével azonnalra a Piata Avram Iancu (v. Szabadság-tér) sarkánál. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 250

EGYSZOBÁS konyha lakás földéren kiadó Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

NAGY terem, biabikok, parkettázott és kétablakos szoba kiadó volt Szabadság-tér 21. sz. 8817

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Cím: Calea Banatului (v. Asztalos Sándor-u.) 3. 800

Salon Bakács

Strada Consistoriului, v. Batthyány-u. 4., Városi zenede épület.

A hölgyközönség tudomására hozom, hogy az őszi időnyre áram a következők:

Legelőgansabb ruha Lej 500.—
Complee Lej 700.—
Costum és kabátfacon Lej 800.—

Elsőrendű kivitel, pontos kiszolgálás

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA”

a Hungaria Nagyszálló vezetője alatt megnyitott
Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházai szemben.
TELEFON: J. 320-30.

Minden modern kényelemmel berendezve.
Kitűnő étterem! Polgári árak! Dreher sörcsarnok!
A vidéki társaságok találkozó helye!

VÉTEL ÉS ELADÁS.

FERFI és női bundák, antik szekrények, antik ágyak, Biedermayer-szalón, vitrinek, szekreter, előszoba fa', testmennyek, paravánok, uriszoba, háló, ebédlő, szalonberendezés, ezüst girandólok, ezüst tárgyak, márványoszlop, márványoszlopok, asztalneműk, törülközők, tűl-munkák, asztali villanylámpák, stb. kaphatók: SALGONÉ bizományi üzletében, Strada Horia (Széchenyi-ucca) 1. Neuman-palota. 1000

CITROEN luxus-autó 28. tip., citano állapotban, 38.000 lejért eladó. Bővebbet: Str. Spiru Gheorghe (volt Akác-ucca 18.) 3932

KERESEK sürgősen, esetleg készpénzért is különböző dísz tárgyakat, márkás porcellánokat, vitrineket, komódokat, szőnyeget, ezüsttárgyakat, stb. SALGONÉ bizományi üzlete, Str. Horia (Széchenyi-u.) 1 Neuman-palota 1000

NAGYMENNYISÉGŰ PLEHPANT eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1151

Olcsó tűzifa

míg a készlet tart.

Ölfa Lej 840.—-től

Állando raktár-láhas és dorongtárol.

Auficht-fatelepe Arad. Calea

Victoriei 1—2

TISZTA, MOSOTT RONGYOT gépek tisztítására kisebb tételben keresünk megvételre. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 100

MACULATURA PAPIR ó kigros csomagokban, rendkívül olcsón kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

ÜZLETEK.

ÜZLETHELYISEG a Szabadság-tér sarkánál, ahol hosszú évtizedeken át nagy vevőkörrel rendelkező kelmetestű és tisztítóüzlet volt, azonnalra kiadó Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Elsőrendű vegetáriánus-koszt

kapható: Bul. Regele Ferdinand 63—65., földszint, ajtó 1., Tóthszőlő, Döngl-ház)

OKTATÁS.

NŐIRUHA, kabát szabást tanít budapesti ipakamarán vizsgázott ruhólyg. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3933

Puha ólom

megvételre kerestetik.

Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Kedvezményes vizum és utazás **Künstler Vizumirodában** ARAD, Bulev Reg. Maria 24.